

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam

211. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1932. évi szeptember 16

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbizottaink kezéhez Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETESEK** díja 6 lej, szövegoldalón elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Állami kényszeregyezség

Irta: SZELE BÉLA dr.

A szomorú gazdasági viszonyok talajából sarjadt ki az a törvény, mely lehetőséget nyújt az önhibáján kívül fizetési nehézségek közé jutott kereskedőnek arra, hogy hitelezőivel kiegyezzen. Azért nevezik ezt az egyezségeket kényszeregyezségekné, mert a kereskedő kényszerhelyzetében veszi igénybe a kibontakozásnak, a talpraállásnak ezt a lehetőségét. Most a kormány egy másik kényszeregyezségeket készült megteremteni: az állami kényszeregyezségeket. Azt az egyezségeket melyek hitelezőire, a vállalkozókra és szerencsétlen nyugdíjasokra akar rákényszeríteni. Ezt az állami pénzügyi műveletet azért kell kényszeregyezségekné nevezni, mert az állam rákényszeríti azokra, akiknek vele szemben jogos követelésük van. Míg az első módja a kényszeregyezségekné segítő irányzatú és tényleg gazdasági életünknek egyik kibontakozású vezető lehetősége, addig ez az újformájú kényszeregyezség végzetes csapást mér a polgárság széles rétegeire és még mélyebbre tájékoztatja azt a rést, melyet az ország megélhetési viszonyainak falán vágott a válság, s amelyen feltartóztatlanul hompolyognak be a nyomorúság mindent elborítóval fenyegető rémes hullámai.

Az állam adósa számos vállalatnak és rengeteg nyugdíjasnak. A büns kezeken eltűnt milliárdok hiánya és az egész világot sújtó pénzügyi katalizma következtében beállott gazdasági beállás fizetése képtelenné tették az országot. Nem tud fizetni a kormány, bármennyire ígerte kormányrajutásának görögütés perceiben. De, ha már ígerte, valamit mégis csak kell tennie. Ezért bübészkedésre fanyalodott és a semmiből akar pénzt teremteni, vagyis helyesebben: a semmiből akar fizetni. Ez a semmi az a kötvény lenne, amit most készült kibocsátani a kormány a belföldi adósságok törlesztésére.

Azt megértene mindenki, hogy a kormány rendkívüli helyzetben rendkívüli eszközökkel kísérletezik, ha ezeknek a rendkívüli eszközöknek megadatnék az erő arra nézve, hogy a már-már katasztrófálissá váló helyzetet segíteni tudjanak. A terbevetett kötvények azonban nem lesznek alkalmasok arra, hogy a kényszerre és a csőd szélére került vállalatok lerongyolódott munkásait a megélhetés útjára vezessék. A kormány ugyanakkor ezekkel a kötvényekkel úgy mesterkedik, hogy azok már kibocsátásuk első pillanatában lezuhant értékkel kerülnek a kifizetett hitelező kezébe és még ebben a lecsuszott értékben sem hasznosíthatók a gazdasági élet egész arcvonalán. Ezekkel a kötvényekkel, az eddigi tervek szerint, még adót is csak tíz százalékig lehet fizetni, de ezt is csak abban az esetben, ha kilencven százalékot készpénzben bevezetjük ki a szerencsétlen kötvénytulajdonos adóalany. Ezek a kötvények tehát születési hibában szenvednek és arra vannak kárhoztatva, hogy ezt a hibát később ne heverhessék ki. Mert még csak elképzelni sem lehet, hogy az így korlátozott forgalmu papirok értéke valaha is növekedhessen és így azok, akik törvényes követelésük elenyésző hányadának rendezésére kapták, veszteségüket csökkenthetik.

A vállalkozók az állammal szemben fennálló követeléseik meg nem kapása következtében kénytelenek voltak üzemüket leépíteni vagy teljesen beszűkíteni. A munkások ezrei lettek ez által

tétlenségre kárhoztatva és a munkáscsaládok ezrei zuhantak bele az éhezés és nyomorkodás örvényébe. A nyugdíjasok felérték minden tartalékaikat és adósságukkal terhelték meg magukat abban a reményben, hogy az állam kiegyenlíti régi tartozásukat és akkor megfizethetik adósságaikat és visszaszerezhetik elkótyavetyelt holmijaikat. A kötvényekkel való fizetés kizárja annak a lehetőségét, hogy a kihűlt kazánokba újból befűthessenek, hogy a nyomortanyákká züllesztett mun-

káslakásokba a türelmetlen élet várkeringése vizsátérjen, hogy a leállított termelés újra meginduljon, hogy a megpróbáltatások ingoványában süppedező nyugdíjasok onnan kivergődhessenek, hogy tartozásaikat rendezhessék, hogy elvesztegetett családi értékeiket visszaválthassák és hogy újból kenyeret szerezhessenek.

A tervezett állami kötvényekkel nem lehet orvosolni a helyzetet. Legalább is abban a formában nem, melyet a törvénytervezet megvalósítási formául kiemelt. Volt már eset arra, hogy állam szorult helyzetén kötvények kibocsátásával segített, de gondoskodott az ilyen állam arról, hogy kötvényeinek értéknőjéje biztosítható, hogy azok forgalma szabadon tétessék. Olyan kötvényekkel, melyek első pillanattól kezdve devalvoáltak,

melyeknek értékesítési lehetősége le van fokozva, gazdasági válságon segíteni nem lehet. Ilyen operációval csak fokozni lehet a bajt.

Ha a kormány a bölcs külföldi szakértők magukfelé hajló tanácsaira kötvénykibocsátással kíséri meg a kiut megatálását, akkor ezzel a próbálkozással célt csak úgy érhet el, ha a kötvényekkel a külföldi adósságokat törleszti, a belföldi terhek enyhítésére pedig az így felszabaduló készpénzt fordítja. Legalább is megosztással, úgy hogy mindkétfelé jusson pénz is, kötvény is. Mert azzal nem menti meg az országot, ha a mi érték, azt a külföld feneketlen zsákjába hordozza, itthon pedig csak papirokat szór szét, melyeket a gazdasági krízis tájfunja a megsemmisülés szakadékaiba sodor.

Még meg sem kezdődött:

Máris elhalasztják a világ-gazdasági konferenciát

Előbb fizetni, azután tanácskozni

Newyork, szeptember 14

E hó végén kell összegyűlnie Genfben annak a bizottságnak, amelynek feladata a legeslegújabb „világmentő” nemzetközi értekezlet: a világ-gazdasági konferencia előkészítése. Ugy látszik azonban, ez alkalommal a diplomata még az értekezlet megkezdése előtt hozzálatnak. Ősi szokás szerint az ügyek halogatásához.

Az amerikai kormány mértékadó tagjai olyan nyilatkozatokat tettek, hogy az Egyesült Államok igen kíváncsnak tartanak, ha november helyett december közepén, lehetőleg karácsony után kez-

denék meg az értekezletet. Ugyanis

Anglia és még több állam háborús adósságainak ez évi részlete december tizenötödikén esedékes.

Mármint — mondják az amerikaiak — még ha novemberben kezdünk is tanácskozni, december tizenötödikéig ugysem lehet ilyen fontos és komplikált ügyben eredményekre jutni. Az európai adóállamok tehát előbb fizessenek a venkinek — vitatkozni ráérünk azután. Ujabbban olyan hírek is keringenek, hogy a nagy konferenciát egészen a jövő év januárjáig halasztják el.

Na, végre!

Csütörtökön terjesztik parlament elé a konverzió-törvényt

A külföldi szakértők csütörtökön elutaznak

Bukarest, szeptember 14

A miniszttertanács elhatározta, hogy a konverzió módosításáról szóló törvényjavaslatot csütörtökön terjeszti be a parlament elé.

A miniszttertanács nem ejtette el teljesen az Argetoianu-féle konverziós törvény rendelkezéseit, hanem csak módosított azokon. A módosítások közül a kiegészítést legközelebb az a rendelkezés érdekli, hogy

tíz hektárig másfél éves moratóriumot biztosítanak az adósoknak.

Az Adeverul értesülése szerint ennek a moratóriumnak lényege az, hogy az adósok és a hitelezők a rendelkezésükre álló másfél év alatt teremtsenek egymás között törlesztési megállapodást.

Ugyancsak a kiszivárgott hírek szerint azok a pénzintézetek, amelyek tőkéjének legalább 40 százaléka agrárkölcsonokban fekszik, rendes konverzió alá esnek.

A miniszttertanács egyébként úgy határozott, hogy a parlament rendkívüli ülészaka

szeptember 29-ig ülészik, hogy a ráváró súlyos feladatokat elvégezhesse. Ennek érdekében holnaptól kezdve a kamara nem két, hanem három ülést fog tartani naponta. Szeptember 29-én Vajda miniszterelnöknek Genfbe kell utaznia, ahol a Népszövetség őszi ülészakával kapcsolatban Románia népszövetségi kölcsonének ügyében folytat fontos tárgyalásokat.

VAJDA JELENTÉST TETT AZ URALKODÓNAK

Vajda miniszterelnök szerdán reggel Szinájába utazott, hogy az uralkodónak jelentést tegyen a konverzió módosításáról. A külföldi szakértők csütörtökön elhagyják az országot.

UJ TÁRGYALÁSOK A ROMÁN-OROSZ SZERZŐDÉSRŐL

A Gasteinban üdülő Titulescu szerdán délután találkozott Goga Octáviánnal, Junniánnal és Potarcával, akikkel hosszú ideig tanácskozott. Titulescu állítólag a román-orosz megnevtámadási szerződés felől folytatott tárgyalásokat.

Három-hathónapi fogház a devizavisszaélések büntetése

Bukarest, szeptember 14

Mironescu pénzügyminiszter a sajtónak adott nyilatkozatában bejelentette, hogy a deviza forgalom rendezésére új törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé. Ezt a javaslatot kedden este már át is adták a szenátus jogügyi bizottságának. A javaslat célja az, hogy a devizakorlátozások óta felburjánzott zűrzavaroskedelmet teljesen letörje és megsemmisítse. Legfontosabb intézkedése, hogy a Nemzeti Banknak felhatalmazást ad a pénzintézetek és kereskedelmi vállalatok deviza ügyleteinek felülvizsgálására. Az érdekelt vállalatoknak külön könyvet kell vezetniük deviza forgalmukról s amennyiben a Nemzeti Bank kiküldött vizsgálóbiztosai visszaéléseket állapítanak meg, 3-6 hónapi fogház-büntetés és 10 ezer lejű fél millióig terjedő pénzbírság vár a deviza rendelet megsemmisítésére.

Megkezdte Haller volt magyar miniszter bünperének tárgyalását

Budapest, szeptember 14.

Szerdán kezdte meg a törvényszék Haller István volt miniszter és társai bünügyének tárgyalását.

Japán hajóágyuk szegződnek a kínai kormány palotájára

Nanking, szeptember 14

Nanking elé számos japán hadihajó vonult fel és ágyút a nankingi kormánypalotának szegezte. A japán hadseregparancsnokság így akar nyomtatékat adni a japán kormány azon követelésének, hogy Kína ismerje el Mandzsúria függetlenségét és elszakadását a kínai birodalomtól.

Rendes hadsereg — a zsoldos hadsereg helyett

Budapest, szeptember 14.

Pest vármegye törvényhatósági bizottsága tegnapi ülésén elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a kormányhoz és Horthy kormányzóhoz, kérve az általános védkötelezettség bevezetését a zsoldos hadsereg helyett.

A pénzügyigazgató másra költötte a vető- magra kiutalt két milliót

Nagyvárad, szeptember 14.

Teodorescu pénzügyigazgató a vármegye pénzéből önhatalmúan állami fizetéseket eszközölt. Ebben az ügyben a megyeházán a prefekt, az alispán, a főmérnök és a főorvos értekezletet tartottak, s megállapították, hogy Teodorescu azt a két milliót költötte el állami szükségletekre, ami a lakosságnak vetőmaggal való ellátására lett volna fordítandó. A megye gazdasági helyzete hasonló dolgok miatt egyenesen kétségbeesett.

16-ik századból való pénzeket talált egy pásztorfiu

Bukarest, szeptember 14.

Bukarestbe érkező jelentések szerint Todireni községben egy kis pásztorfiu a patak medrében egy csomó csillogó pénzt talált. Megállapították, hogy a pénzek a tizenhatodik századból származnak, s azokat minden valószínűség szerint századokkal ezelőtt ásták a patak medrébe s most a nagy esőktől megáradt patak kimosta azokat.

Olasz matrózok és román granicsárok harca

Galac, szeptember 14.

Tegnap éjszaka részeg olasz matrózok ordítva igyekeztek hajójukra. Egy Loviu nevű granicsár szakaszvezető leakarta csendesíteni őket. A matrózok azonban rátámadtak és borzalmasan összeverték. Segélykiáltására az őrségről több granicsár szaladt elő és valóságos közelharc fejtődött ki az olasz és román katonák között. Végül a granicsárok megerősítést kaptak, mire az olaszok visszavonultak. A harcnak több sebesültje van. A vizsálat megindult.

Stere pártot alakít Erdélyben

Dicsőszentmárton, szeptember 14.

A Stere-féle parasztpárt vasárnap, szeptember 18-án a kisküküllőmegyei Rupea községben népgyűlést tart. A gyűlésen részt vesznek C. Stere, id. Ion Codreanu, C. Leanca és Tudor Ionescu. A gyűlésen Stereék megalakítják a demokráta-parasztpártot, melynek szervezését erdélyiek fogják végezni.

A professzionista automobilisták első országos kongresszusa

Bukarest, szeptember 14.

Szeptember 17. és 18-án lesz Bukarestben — mint jelentettük — a professzionista automobilisták első országos kongresszusa. A kongresszust az AGPAR (A romániai autójárműtulajdonosok általános szakmai egyesülete) rendezésében tartják meg. Foglalkozni fog a szakmát érintő összes ügyekkel. Jelen lesznek a kongresszuson a kormány képviselői, valamint a hatóságok reprezentánsai is. A kongresszus memorandumban foglalja a szakma minden sérelmét és az illetékes fórumok elé terjeszti orvoslás végett.

A professzionista automobilisták nagyszabású demonstrációja lesz a kongresszus és ezért kíváncsok, hogy mentől többen vegyenek részt azon. A résztvenni akarók szándékukat az AGPAR bukaresti központjának, Strada Nic. Filipescu 31. vagy az AGPAR megyei fiókjainak jelentésük be.

Leszurta erőszakos udvarlóját — három évi börtön

Kolozsvár, szeptember 14.

Tegnap ítélték a törvényszék Bentea Rozália dési postásiskasszony felett, aki ez év tavaszán egyetlen késszurással megölte Bálint Joan dési iparost.

A postásiskasszony azzal védekezett, hogy a fiatal ember erőszakoskodott vele és tettét önvédelemből követte el. A tárgyaláson azután érdekes dolgok derültek ki.

A terhelő tanúk szerint Bentea Róza bizalmas viszonyban volt az áldozattal, tehát védekezése nem fogadható el. A vádlott tagadta, mire elrendelték az orvosi vizsgálatot. Ekkor beigazolódott, hogy a leány ártatlan. A postásiskasszony arra is hivatkozott, hogy ő máshoz akart feleségül menni s kénytelen volt védekezni Bálint folytonos és erőszakos üldözése ellen. A város közvéleménye ezek után felmentésre számított, a bíróság azonban három évi súlyos börtönre ítélte Bentea Rozáliát.

Amióta Marinescu a főváros rendőrfőnöke

Minden tüntetés vérbe fullad!

A haditengerészet hatalmas panamabotránya és a kolozsvári egyetem siralmas helyzete a parlament előtt

Bukarest, szeptember 14.

A kamara keddi délutáni ülése a haditengerészetnél felfedezett panama jegyében kezdődött.

Dan Zaharia többségi képviselő felszólította a hadügyminisztert, hogy adjon kimerítő felvilágosítást ebben az ügyben. Ha igaz az, hogy négy torpedóromboló átvételével az államkincstár súlyos károkat szenvedett, akkor a bűnösöket kiméltelenül meg kell büntetni.

Leon lupupárti a vasárnapi véres tüntetésekkel kapcsolatban terjeszt elő interpellációt. Szemtanúként adja elő, hogy a Kamatellenes Liga és a Gazdasági Szövetség üléstermébe

gummibotos rendőrök hatoltak be és bántalmazták a bentleókat.

A menekülők az utcán ismét gummibotos rendőrökkel találta magukat szemközt. Itt kezdődött az utcai tüntetés, amelyen vér is folyt.

Mihalache belügyminiszter: Én csak azt tudom, hogy a rendőröket is megtámadták.

A tüntetők magát a rendőrprefektust is megsebesítették ködöbásaikkal.

Negura liberális: Hogy van az, hogy

amióta Marinescu áll a bukaresti rendőrség élén, minden tüntetés vérbe fullad?

Goiceanu lupupárti: Vissza kell küldeni a kaszárnnyába!

Mihalache: A vizsgálatot mindenesetre megindítom. Meg kell azonban jegyezni, hogy rendesen akkor fajulnak el a tüntetések, ha felelőtlen elemek kerülnek a tüntetők közé.

Mirescu szociáldemokrata: Megragadom az alkalmat arra, hogy Marinescu rendőrfőnökkel kapcsolatban adatokkal szolgáljak.

Leon: Franciaországban az ilyen rendőrprefektus 24 órán belül repülne!

Mihalache: Nem tilthatom meg egy tisztviselőnek, hogy védje magát, ha becsületében megtámadták. Ma is inspekciót tartottam a rendőrlaktanyában s ott rendet és fegyelmet találtam.

Fischer József zsidópárti interpellációt jegyez elő a kenyérbélyegyek árusításából begyűlt összegek hovafofordításáról. Majd másik interpellációjában a pénzügyminiszter újabb intézkedéseiről mond bírálatot, mert azok még nehezebbé teszik a külföldi kereskedelmi ügyleteket.

Napirenden több jelentéktelen javaslatot szavaznak meg, majd áttérnek a napirendre, amelyen az uttörvény szakszonkénti vitája szerepel.

AZ ÚJ CSÖDTÖRVÉNYBEN GONDOSKODNI KELL A KÜLÖNLEGES ERDÉLYI ÉRDEKEK VÉDELMEÉRT

A szenátus keddi ülésén napirend előtt Lapedatu liberális a kolozsvári tudományegyetem siralmas helyzetét ismerteti.

Az egyetem költségvetését olyan lehetetlenül megnyírballták, hogy az új tanév megkezdése is súlyos akadályokba ütközik.

Napirenden a kényszerregezéségi törvény módosításáról szóló javaslat vitája szerepel.

Botez liberális után Gyárfás Elemér dr. egyórással kezdte fejti ki, hogy a bírói likvidálásról szóló törvényt nem volna szabad megszüntetni addig, amíg a konverzió sorsa el nem dől.

A javaslatnak egyébként számolnia kell a különleges erdélyi érdekekkel, mert a régi csödtörvény a kereskedőket és termelőket teljesen kiszolgáltatja a csődömeggondnokok kapzsiságának.

Németország nélkül is folytatják a leszerelési értekezletet

Az angol kormány körjegyzékét készül intézni a hatalmakhoz

Páris, szeptember 14.

A francia kormány tagjai tegnap és tegnapelőtt hosszas tanácskozásokat folytattak, amelyekben a német helyzettel és a francia válaszigyzék hatásával foglalkoztak.

A „Temps” beavatott körök információjára hivatkozva, azt írja, hogy a francia kormány szívesen látná, ha Németország továbbra is résztvenne a le-

szerelési konferencián. De — jelenti ki határozottan a lap —

a leszerelési értekezlet akkor is folytatja munkáját, ha Németország visszavonul.

A lap londoni tudósítója szerint most már Anglia is beleavatkozik a német fegyverkezés kérdésébe. A közeljövőben az angol kormány jegyzékét intéz Németországhoz, Franciaországhoz, valamint a többi érdekelt hatalmakhoz.

Bár ne tettük volna!...

Menekülés a „zöld pokol”-ból, ahol még inkább éhen lehet halni, mint Erdélyben

Bukarest, szeptember 14.

A Gara de Nord lármás forgatagában hallgatag, szemlélő csoport vonja magára a figyelmet. Egy sarokban ülnek: asszonyok, férfiak, gyermekek, számszerint kilencen. A mikrofon hangjára, mely a vonatok érkezését és indulását jelzi, idegesen kapják fel fejüket. Egy idősebb férfi sietve előrangolja zseboráját és tompa hangon megszólal:

— Még kétórai időnk van az indulásig! Sohasem érünk már hazai?

A kis csoport nyugtalan sóhajokkal felel az idősebb férfi türelmetlen szavaira. Magyarok. A szatmármegyei Kővárremete községből valók. Szünes kendőbe csavart paksamétájuk spanyol felirású cédulákkal van teleragasztva. Délamerikai kivándorlók, illetve most már visszatérőben vannak. Hűtlenül elhagyott pátriájukba. Letört reményekkel, megtépázott szárnyakkal.

A vonatindulásig még két órai idő van. Odalépek hozzájuk és magyarul rájuk-köszöntök. Nincsenek meglepődve, de bizalmatlanul fogadnak és egy-egy szük mondatban válaszolnak kérdéseimre. Nagyon sok és nagyon szomorú okuk van a bizalmatlanságra. Egy évvel ezelőtt mentek ki Délamerikába s azóta sok keserű tapasztalat megtanította őket hallgatni...

Pár perc eltelt, míg valamennyire összemeglepszünk és K. Mező István, a kis magyar csoport „páter családsza” néhány keresetlen szóval elborzasztó képet fest a délamerikai pokolban sínylődő magyarok siralmas helyzetéről.

ARANYHEGYEK — KAU-

CSUKBÓL

— A nyomorúság hajtott ki bennünket — mondotta K. Mező István — a kilátástalan és sűrű jövő. Nem volt szükség arra, hogy bérelt ügynökök csábítsanak. Mentünk ész nélkül, hiszen tavaly ilyen-

kor fél falu éhezett már nálunk. Aminek csak volt, pénzre tettük, hogy az utlevélet és a hajójegyet meg tudjuk váltani Rio de Janeiróig. Bár ne tettük volna...

— Rióban éppúgy felénk meredt a munkanélküliség és nyomorúság réme, mint itthon. Napokig csatangoltunk az utcákon s uton-utfélen lelkiismeretlenségrel szélhámosok kezébe kerültünk, akik pénzért munkalehetőséget ígértek. Azután megléptek összekuporgatott pénzeinkkel. Csaknem két heti kóborlás után végre munkát kaptunk. Milyen munkát! Egy kőbányában kubikoltunk éjjel-nappal, nyomorult éhbéért. De nem bántuk már, csak éhen ne pusztuljunk...

Három hónapig bírtuk ezt az emberfeletti munkát s innen mindnyájan kórházba kerültünk. Utána ismét ki az utcára... Egy napon két ur szólított meg bennünket. Sima beszédű urak voltak, munkásokat kerestek a kaucuk-ültetvényekre.

Kérem, nekünk fogalmunk sem volt, mi fán terem a kaucuk, csak azt láttuk, hogy ezek az urak jól bántak velünk, pénzt és élelmet kapunk tőlük. Gondolkodás nélkül aláírtunk egy szerződést... Eszünk legutóbbi részében sem gondolhattuk, hogy szinte a halálos ítéletünket írjuk alá... Annyi minden szépet és jót beszéltek nekünk a kaucuk-ültetvényekről, hogy szentül meg voltunk győződve, hogy egy év múlva, mint gazdag emberek térhetünk haza.

A DZSUNGLEK VII. AGABAN

Kényelmes vasúti kocsikban utaztunk másfél napig. Gyönyörű vidékre érkezünk meg. De a másnap már szörnyű kiábrándulást hozott. Csak itt tudtuk meg, hogy ezt a vidéket „zöld pokolnak” hívják. Az Amazon déli oldalán fekszik ez a beláthatatlan földterület, mely talán a legtitokzatosabb része egész Dél-amerikának. A beláthatatlan dzsunglek sűrűsége rengeteg veszedelmet rejt maga-

ban. Váltóláz, halálos csipésű bogarak, és vadállatok örökös harcban állnak, az itt bennszülött fél indián és fél néger lakosokkal és az idecsalt munkásokkal. Itt tudtuk meg, hogy a kaucuk-megműveléséhez magunknak kell megvásárolni a szerszámokat és a vadállatok elleni védekezéshez lőfegyvert. Ezeket a kaucuk-ültetvényes hitelezte nekünk, de olyan nagy áron, ami két hónapi fizetésünket előre felemésztette.

— Esténként, amikor lepihentünk a régebbi munkások szörnyű dolgokat meséltek a „zöld pokolról”. Akik itt egyszer adósságot csináltak, sohasem tud ettől megszabadulni. Annyit sohasem keres egy munkás, sem hogy heti béréből letörlessze az adósságát. De ha mégis megtörténik az a csoda, hogy valamelyik munkás letörlesztette az adósságát, a kaucuk-ültetvényes azonnal arra kényszeríti, hogy újabb szerszámokat vásároljon, amire rendszerint nincs is szüksége senkinek.

— A szerencsétlen családok munkásoknak nem engedik meg, hogy nyomorgó családjuknak, akármilyen kevés pénzt is hazaküldjenek. Egy Csoma nevű magyarországi munkást, aki a mellettünk levő sátorban lakott, halálra börtözték, mert titokban pénzt küldött haza.

BILINCS ÉS KORBACS

— Borzasztó hónapokat töltöttünk ott testet-lelket megölő robotban. Megszöknünk lehetetlen. A „zöld pokol” gazdája saját zsoldos rendőrségével őrizteti a munkásokat s jaj annak, akit szökecsen kapnak! Ezeknek rosszabb a sorsuk, mint ha fegyencek lennének. Nappal dolgoztatják őket, éjszakára megbilincselik és minden másnap véresre korbácsolják... Iszonyú azt uram, még elmesélni is...

— Hogy tudtak kikerülni a „zöld pokolból”?

— Titokban egy levelet írtunk Rio de Janeiróba, a magyar követséghez. Itt úgy látszik — ismerték a kaucuk-ültetvények átkos poklát s a spanyol hatóságok segítségével kiszabadultunk. Később felmentünk a román konzulátusra és kényszerjeggel jöttünk haza...

— Tessenek megírni, hogy mindenki maradjon itthon még akkor is, ha három napon belül egy darab kenyeret. Dél-amerika sem aranybánya, ott is éhen hal az ember és végeredményben éhenhalni Erdélyben is lehet. Ezért vétek kiadni súlyos ezeket az utazásra...

A mikrofon recsege jelezte: Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár felé be-szállás... A kilenc ember egyszerre összerúgódott s szemüket elfutotta a könny. Gyorsan, türelmetlenül kapkodták össze cök-mökjukat és boldogan kapaszkodtak fel a vonatra...

bg

Szeptember huszadikán berekesszük a par- lamentet

Bukarest, szeptember 14.

A kormány elhatározta, hogy a parlament ülésszakot, akár bétérejtjük a konverziót módosító törvényjavaslatot, akár nem, szeptember huszadikán feltétlenül berekeszti.

A birodalmi gyűlés után a porosz tartományi gyűlést is feloszlatják

Hitler új harcot hirdet

Berlin, szeptember 14.
Kedden délután a német birodalmi gyűlés jogainak védelmére alakult pártközi bizottság ülést tartott, hogy megállapítsa: alkotmány-szerű volt-e a Reichstag feloszlatása. Gotha-mer belügyminiszteriumi igazgató, aki a kormányt képviselte, kifejtette, hogy a feloszlatás ténye alkotmány-szerű volt, míg Göring elnök eljárása volt alkotmányellenes, mert nem adta meg a szót a kancellárnak. A bizottság félórás szünetet tartott, hogy Papen kancellárt és Gayl belügyminisztert megidézzék, de a szünet után Gothaimer közölte, hogy egyikük sem kíván megjelenni a pártközi bizottság előtt. Erre a bizottság a következő határozatot hozta:

A birodalmi gyűlés népképviselői jogainak védelmére alakult bizottság felkérte a kancellárt és a belügyminisztert, hogy jelenjék meg előtte, ezt azonban ők tettétőlhez kötötték, a mi jogtalan. A bizottság megállapítja, hogy a kancellár és a belügyminiszter magatartása az alkotmány nyílt megszegését jelenti és ezért mindkettőjüket kötelezi, hogy vonják le ennek a konzekvenciát.
Jellemző hogy amikor ezt a határozatot felolvasták, a bizottság harsány derűtségben tört ki. A határozat utolsó mondatát a nemzeti szocialisták fogalmazták s az általános derűtségben aztán a kommunisták is visszatücsköltek.

ALKOTMÁNYJOGI VITA GÖRING ÉS HINDENBURG KÖZÖTT

Göring, a birodalmi gyűlés elnöke, kedden két levelet is intézett Papen kancellárhoz, hogy magatartását tisztázza. Az alkotmányjogi vita, amelyet a német főváros sajtója kezdett a birodalmi gyűlés feloszlatása után, most a birodalom alkotmányos életének tényezői között folytatódik.

Göring leveleiben visszautasítja az alkotmány-szegés vádját s azt hozza fel a maga igazolására, hogy a szavazás már megkezdődött amikor a kancellár szözlára jelentkezett. Második levelében azonban Göring már elismerte a birodalmi gyűlés feloszlatásának jogérvenységét.

Göring nemcsak a kancellárnak küldött levelet, hanem a birodalmi elnöknek is. Hindenburghoz intézett levelében Göring azt írja, hogy elvárja a szeptember 4-iki szükségrendelet visszavonását, mert az váltotta ki a kormány leszávazását. Követeli a Papen-kormány azonnali eltávolítását is, mert annak a nemzet 95 százaléka parlamenti képviselője után bizalmatlanságot szavazott. A birodalmi gyűlés hétfő délutáni viharos ülésével kapcsolatban Göring a következőket állapítja meg:

1. A szavazás a birodalmi gyűlés feloszlatását megelőzően történt.
2. A szavazás tehát érvényes.
3. A szeptember 4-iki szükségrendeletet alkotmány-szerűen hatálytalanítani kell.
4. A német nemzet megsemmisítő többséggel bukatta meg a Papen-kormányt.

Göring ezután azt kifogásolja, hogy Papen kancellár a hétfői ülésen a vörös aktatáskával, amelyben a feloszlató rendelet volt, sértő módon mutatott a diplomata páholya felé, hogy a szavazást előre lehetetlenné tegye. Alkotmányellenes volna, ha a birodalmi gyűlést mindig feloszlatnák, palahányszor az alkotmányos jogát és kötelességét akarja gyakorolni a nép érdekében. Göring ezután arra utal, hogy a birodalmi gyűlést később választották meg, mint Hindenburg elnököt. Aki a választásokat eszközölő politikai pártokat akarja kiküszöbölni, az a népakaratot akarja elnémitani és megsemmisíteni, tehát az alkotmány szelleme ellen fordul. Befejezésül annak a reményének ad kifejezést Göring, hogy Hindenburg is megoonja bizalmát a le-szavazott kormánytól.

Hindenburg válasza Göringnek

Hindenburg elnök nyomban válaszolt a feloszlatott birodalmi gyűlés elnökének a levelében többek között a következőket írja:

Az a kérdés, amellyel a jogvédelmi bizottság ma foglalkozik, sohasem került volna szőnyegre, ha ön az alkotmány értelmében megadta volna a szót a birodalom kancellárájának, vagy legalább is elfüggesztette volna az ülést. A kormány tagjai egyébként csak abban az esetben jelennek meg a birodalmi gyűlés jogvédő bizottsága előtt, ha ön elismeri a megcáfolhatatlan jogi helyzetet.

Feloszlatják a porosz tartományi gyűlést is.

A nemzeti szocialista párt sajtójának jelentése szerint a hitlerista vezérkar kedden délnben ülést tartott, amelyen

Göring és Frick ismertették a birodalmi gyűlés hétfői ülésének eseményeit. Az értekezleten felszólalt Hitler is, válaszva az új célokat, amelyekért a nemzeti szocialistáknak küzdeniök kell.

A belpolitikai feszültség cseppet sem enyhült, mert a pártok körül bizonyos-ra veszik, hogy a birodalmi gyűlés feloszlatásának még folytatása lesz a tartományi gyűléseken, elsősorban a porosz Landtagon is. Számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a nemzeti szocialisták,

Szerdán hajnalban kivégezték Gorgulovot

Utolsó szavai ezek voltak: „Meghalok az orosz népért”

Páris, szeptember 14.
Szerdán hajnalban öt óra ötvenkét perckor a Boulevard Arragon levő Ganté fogház előtt kivégezték Gorgulovot. Már előző este valóságos zarándoklás indult meg a fogház felé, úgy, hogy rendőrkordont kellett vonni a vesztőhely előtt.

Öt óra husz perckor megjelentek Gorgulov cellájában az ügyész, a vizsgálóbíró, védője és egy pap. Gorgulov nyu-

Szerdán este 10 és 12 óra között holdfogyatkozás

Brassó, szeptember 14.
Ma, szerdán este holdfogyatkozás lesz, amelyet majdnem az egész országban megfigyelhetnek a kíváncsiak, természetesen abban az esetben, ha az égboltot nem takarja el felhőzet. Különösen a hegves vidékeken, Moldovában és Munténiában kedveznek a viszonyok az ér-

Egy román katonatiszt és egy zsidóleány szerelmi tragédiája

Kétszer utasították el a szép Fuch Lili szülei — vallási okból — a leányuk kezét megkérő vadász hadnagyot, mire a szerelmesek közös elhatározással a halálba mentek

Máramarossziget, szeptember 14

Néhány nappal ezelőtt eltűnt a városról Gradea Juon vadászhadnagy és Fuchs Lili ismert máramarosszigeti urileány. A hatóságok nyomozása hiábavalónak bizonyult, egészen addig, amíg ma délelőtt az eltűntek holttestét egy kukoricaföldön megtalálták. Mindketten átlőtt fejjel feküdtek egymás mellett. A hadnagy görcsösen szorongatott kezében egy vadász fegyvert. — Minden valószínűség szerint kettős öngyilkosság történt s a tragédia oka bizonyára az volt, hogy a fiatalok nem tudtak házasságot kötni. A hatósági orvos megállapítása szerint a hadnagy előbb a leányt ölte meg, majd maga ellen fordította a fegyvert és öngyilkos lett.

A megrázó tragédiáról újabb táviratban az alábbi részletesebb jelentést kaptuk:

Gradea Vasile 22 éves hadnagy halálosan beleszeretett Fuchs Béninek, a

összefogva a szociáldemokratákkal és a centrummal, itt is fellépnek a kormány ellen. Ebben az esetben pedig Papen nem riad vissza az utolsó eszköztől és a porosz tartományi gyűlést is fel fogja oszlatni.

Fokozza a belpolitikai feszültséget az is, hogy a birodalmi kormány tegnap este minisztertanácsot tartott s arról olyan hírek szivárogtak ki, hogy az egyenruhaviselést újból betiltják és feloszlatják Hitler rohamosztageit.

godtan fogadta őket, kiitta a hagyományos utolsó pohár rumot, a felajánlott cigarettát visszautasította, majd nyugodt léptekkel megindult a gillotin felé. Mielőtt nyakát a bárd alá hajtotta volna, így kiáltott fel:

„Eszméimért halok meg, amelyek sem nem rojalista, sem nem kommunista eszmék. Meghalok az orosz népért!”

Pár pillanat múlva feje lehullott a fűrészporos kosárba.

dekes természeti tünemény megfigyelésére. A holdfogyatkozás körülbelül 10 órakor kezdődik s 12 óra 32 percre már vége is lesz. A holdfogyatkozás legérdekesebb időpontja 12 órakor lesz, amikor a föld árnyéka majdnem teljesen eltakarja a hold korongját.

Fonciera biztosító intézet titkáranak 18 éves Lilly nevű leányába. Kétszer is megkérte a leány kezét, de a vallásos szülők mindig kocsarat adtak.

A fiatalok ennek ellenére nem tudtak lemondani egymásról. Szombaton délután a máramarosszigeti strandon voltak, majd estefelé elmentek, azonban nem tértek haza, hanem nyomuk veszett. A leány szülei kétségbeesve várták egész éjfélig, akkor azonban a rendőrségre siettek és jelentést tettek a dologról. A rendőrség azonban nem tudott rákadeni a két szerelmesre, mígnem kedden délelőtt egy katona jelentette, hogy a kaszánya melletti kukoricásban egy katonatiszti sapkát látott s abban az irányba indulva, a kukoricásban megtalálta Gradea hadnagy és Fuchs Lilly holttestét. A fiatalok egymást átölelve feküdtek átlőtt fejjel. Mellettük egy karabiner fegyver volt. Orvosi megállapítás szerint a hadnagy előbb a lányt lő-

te le, majd saját maga ellen fordította a fegyvert. Ezután még annyi ereje volt, hogy a leányt kabátjával betakarta. A sapka mellett egy cédula volt, a melyen a következők állottak:

— Közösen egy sirba temessenek bennünket.

A leány szülei azonban nem teljesítették az öngyilkosok utolsó kívánságát, Fuchs Lilyt a zsidó temetőbe temették.

Jön az őszi órahátraigazítás

Bukarest, szeptember 14
Október elsején valamennyi hivatalos órát egy órával hátra fogják igazítani.

Megtalálták a „repülő” családot

Osló, szeptember 14
A nyolctagú Hutchinson család, a mely az ocean átrepülése közben Grönland közelében szerencsétlenül járt, egy közös megtalálta. Az oceanrepülő familia valamennyi tagja egészséges.

Tizenegymilliárddal többet akarnak behajtani a közvetlen adókból

Bukarest, szeptember 14
A pénzügyminiszterium hozzávetőleges számítása szerint a közvetlen adókból évente tizenegymilliárddal többet kellene bevenni, mint ami jelenleg befolyik.

A pénzügyi vezetőköröknek is az a véleménye, hogy a jelenlegi bajok jó része a hazafiaság hiányából származik.

Aki jó hazafi, az boldogan fizeti az adót, s minél nagyobb, terheesebb és méltánytalanabb az adó, annál boldogabban.

Közelharc rablók és rendőrök között

Kisenev, szeptember 14
Ma reggel vakmerő betörés történt Kisenevben. Egy héttagu rablóbanda feltörte Boris Clochisner Balduzia-utcaán levő raktárát, azon keresztül behatolt a lakásba és megtámadta a kereskedőt és feleségét. Miután a kereskedő nem akarta elárulni, hogy hol tartja a pénzt, a rablók őt is, feleségét is, kegyetlenül megkínzták. A segélykiáltásokra felébredt a szomszédos szobában alvó cselédleány, aki a rendőrségre rohant és jelentést tett a rablótámadásról. A rendőrség azonnal a helyszínre ment, ahol formális közelharc kezdődött a rablók és a rendőrök között. A dulakodás közben Samurache közrendőr és Ion Lupescu rabló súlyosan megsebesült. A banda többi tagja a sötétben elmenekült. Lupescut kórházba szállították, ahol kihallgatták. A rabló elmondotta, hogy a banda tagjai Baia-megyei illetőségű cigányok. A rendőrség nyomozást indított a megszökött rablók kézrekerítésére.

Elkobozták Bukarestben a kormány hivatalos lapját

Bukarest, szeptember 14.
A „Patria” cikke a mödlingi keresztelőről, amely a királyi család több tagjára és a Habsburg-restaurációra tett célzásokat, még élénken foglalkoztatja a sajtót. Averscu tábornok lapja azt állítja, hogy a furcsa cikket egyenesen Maniu Gyula sugalmazta.

Igy történt aztán az a páratlanul álló eset, hogy

a kormánypárt erdélyi hivatalos lapját Bukarestben elkobozták

a kormány rendeletére.

Érdekes — folytatják Averscuék — hogy valami eféle már megtörtént egyszer. Egy pártgyűlésen Maniu bizonyos merész megjegyzéseket tett az alkotmányos rendre. A Curentul lehozta a kijelentéseket, mire a Curentult elkobozták. Maniu viselkedése magának a kormánynak is gyanus.

Különben a szókimondásáról ismert tábornok szócsöve ismét kormányválságot jósol, még hozzá igen röviden. Állítólag Junian kormánya jön, azonnal a parlamenti ülésszak bezárása után. — Junian különben szeptember huszadikán, a parlament berekesztésének napján visszaérkezik nyaralásából Bukarestbe.

Döntő ütközet készül Karbinnál a kínaiak és japánok között

Peking, szeptember 14.

A mandzsuriai japán hadsereg és a kínai szabadságharcosok között Karbinnál döntő ütközet készül. A kínaiak félkör alakban veszik körül a várost és jelenleg negyven kilométer távolságra foglalnak állást. A döntő ütközet valószínűleg egy hét napon belül megkezdődik.

Forrongó hangulat a dernai munkások közt

Nagyvárad, szeptember 14.

A Derna-tatarosi munkások helyzete kétségbeesett, mert az a hír, hogy segítséget juttattak nekik, nem bizonyult valószínűnek. A munkások közt forrongó a hangulat.

A cipőmunkások sztrájkmozgalmával kapcsolatban letartóztatott Gottlieb Oszkár, Salamon Izsák, Antal István, Pap Sándor és Erdélyi Vince munkásokat a vizsgálóbíró kihallgatásuk után szabadlábra helyezte, azzal az indoklással, hogy bémórgalom során tüntettek és így ügyük a járásbíróhoz tartozik. Nestor vezetőügysz az azonban a munkások tüntetésében magánosok elleni erőszakot lát és elrendelte a további fogvatartást.

Newyorkból Rómába repül egy orvos és egy ápolónő

Newyork, szeptember 14.

Kedden ismét újabb óceánrepülés vette kezdetét. Ezúttal Amerikából Rómába repül le szállás nélkül a gép, amelyben Newcommer asszony, foglalkozására nézve ápolónő, dr. Mishuli orvos és Ulbrich pilóta foglalnak helyet. Érdekes, hogy a társaság ugyanazon a épen teszi meg útját, amelyen Paukford és Ellison világkörüli útjukon voltak. Az orvos lélektani megfigyeléseket akar tenni az óceánrepülésről, Newcommer asszony pedig azzal teszi érdekesebbé vállalkozását, hogy Róma felett nagy magasságban kinyílik a gépből és ejtőernyővel ereszkedik le.

Zsögödöt elcsatolják Csikszeredától

Ürügy: a gazdasági érdek, cél: a magyarság meggyengítése

Csikszereda, szeptember 14.

Közel egy esztendő óta tojástáncot járhatnak a közigazgatási hatóságok Csikszögöddel. Az 1929-es nemzeti-parasztpárti közigazgatási törvény alapján Csikszereda külvárosának deklarálták a községet, önálló közigazgatási szervekkel, noha a község feltétlenül csatolását kérte a városhoz. A Jorga-kormány alatt újból napirendre került az ügy s Csikszögöd tanácsa és Csikszereda interimár bizottsága javaslatára Zsögödöt a városhoz csatolták, most már feltétel nélkül. A csatolást kimondó végzésben nem kisebb indokok szerepelnek, minthogy Csikszereda nem tud fejlődni és ezt csak Zsögöd község csatolásával lehet elérni. Egyébként is minden indok a csatolás mellett szól. Összeépült a várossal, gyermekeinek egyrésze már elemi iskolába és óvodába odajár s egész közigazgatási élete a városon épült fel, azzal a céllal, hogy előbb-utóbb összezsugorodjon.

Alig telt egy év, hogy Zsögöd szöröstől-böröstől, szóval egész ingatlan vagyonával Csikszeredához csatlakozott, mikor jött a nemzeti-parasztpárti kormány s alig néhány napon, céljai szerint módosított, közigazgatási törvény alapján kimondta a város interimár bizottsága, hogy Zsögöd Csikszeredához való csatolása törvénytelenül történt. Minden városi érdek azt követeli, hogy a község szűnjön meg s éppen azokat az indokokat hozza fel most az elcsatolás mellett, mint amelyeket a csatolás mellett sorakoztattak fel.

Mi sem természetesebb, mint hogy a városi interimár határozatát a megyei interimár is jóváhagyta s ugyanazon indokok alapján szintén előterjesztést tett a prefektusnak az elcsatolás mellett.

Az ügygel kapcsolatosan felkerestük dr. Tetu megyei prefektust, aki kijelentette, hogy még nem határozott ugyan a kérdésben, de feltétlenül az elcsatolás mellett van. Zsögödöt külvárosnak fogja minősíteni, önálló közigazgatási szervekkel és önálló költségvetéssel. Ezt kívánja úgy a város, mint Zsögöd érdeke. (?)

A háttér, amelyből kilóg a lóláb, az, hogy a város lakossága 90 százalékban magyar, javítani kell a románság helyzetét. Mi sem bizonyítja jobban, hogy erre megy a vásár, mint az, hogy amikor Zsögödöt Csikszeredához csatolták, már a felebbesések sorozatát adták be a határozat ellen, melyeket akkor elutasítottak.

„Volna föld az országban, de elspekulálják az agronomok!”

Betiltották a nyugdíjas altisztek gyalogmarsát

Bukarest, szeptember 14.

A nyugdíjas altisztek tudvalevőleg szeptember huszonhatodikán nagy tiltakozó gyűlést tartanak Bukarestben, amelyre az ország minden részéből tüntetőleg gyalog akartak felvonulni. Tegnap a belügyminiszter kijelentette Vranceanu-Brasovnak, az egyesület elnökének, hogy

a gyűlést engedélyezi, de a gyalogmarsót Bukarest felé a legszigorúbban megtiltja.

Ez alkalommal szó került az altisztek földigényeiről is. Vranceanu szemébe mondta a miniszternek, hogy van elég föld az országban, de az agronomok spekulálnak vele. Az altisztek vizsgálatot követelnek minden megyében.

Évtizedes széthúzás után helyreállították a sváb kisebbségi egységet

Bukarest, szeptember 14.

A szász képviselők az utóbbi napokban állandó tanácskozásokat folytattak a kamara folyosóján. Kiderült, hogy a tanácskozások központjában Hügel, a sváb disszidensek vezére állott, akit a hivatalos sváb körök renegátnak és egységbon-tonának tekintettek. A Romániában mintegy háromszázezer lelket számláló sváb-ság ugyanis számos pártra szakadt. Először megalakult a sváb népközség, amelynek vezetésével azonban sokan nem voltak megelégedve s ekkor megalakult Hügel Antal és Vollinger Péter vezetésével az úgynevezett szabad német közösség, amely az 1930-as választásokon nagy sikert is ért el. A széthúzás vége az lett,

hogy a svábok nagy része beleolvadt a román pártokba, amelyek természetesen örömmel alakítottak külön „sváb szekciókat” és így gyarapították szavazóik számát.

Végül közbeléptek a szászok. Hans Otto Roth tárgyalásokat kezdett a két nagy sváb csoporttal és sikerült együttműködésre bírni őket. Az idei júliusi választásokon már közös listán indultak a harcra. Végül elhatározták, hogy száztagú sváb néptanácsot alakítanak, amely politikamentesen fogja irányítani a sváb kisebbség ügyeit.

Igy azután, ha hosszú idő múlva is, sikerült egységbe forrasztani a sváb kisebbségeket.

Képek egy halott fővárosból...

A „gemütlich” Bécs a maga elriasztó nyomorában

Az osztrák főváros: ami változott és ami a régi benne

Pár napja vagyok Bécsben. Most már megállapíthatom, hogy mennyit változott az osztrák főváros, amióta nem láttam. Három éve lehet, hogy vonatom a bécsi Ostbahnhofból kirobogott és megérkezésemkor ugyanaz a kép fogad: A pályaudvaron autók tömege, az utasok özönlének ki a bejáratokból, de csak kevés veszi igénybe az előzékeny soffőröket. A kijárat előtt a hivatalos és dilettáns hordárok egész tömege várja az utasokat és aki nem messze lakik a pályaudvartól, azokat veszi igénybe.

Rendesen öltözött, intelligens arcú férfi kéri el a bóröndömet. Hamar megalkuszunk. Egy schillinget fog kapni. És

A bécsi forgalom

Ez az, ami csak fiktív fogalom Bécsben. Az üzletek még a legeldugottabb utcákban is hatalmas fényreklámokkal dolgoznak, csábítják a vevőkörzést. De hiába. A kirakatok előtt állandó nagy embertömeg van, de alig akad vevő az üzletekben. Egész nap üresek az üzletek, a kereskedők még fokozottabb mértékben panaszkodnak, mint Romániában.

Csak este hat óra után, amikor a hivatalnoksereg lepi el az utcákat, mutatkozik meg valami forgalom. Mert ma csak az alkalmazott vásárol Bécsben, ahol még mindenki rendesen megkapja a fizetését. Annak megvan a lífizetése, amit beoszt és abból vásárol. Nem úgy az a sokezer bécsi egzisztencia, aki kétes üzletekből tengeti máról-holnapra az életét.

Pedig az árak, különösen romániai viszonylatban nem drágák. Ez különösen ruházati cikkekre vonatkozik. Igén olcsók a szövetek, a cipők és más ruházati cikkek. De különösen előnyös bevásárlási forrás nyílik a nőknek a selyem-árak tekintetében. A szörme is igen olcsó, míg az étkezés már valamivel drágább, mint Romániában. A szállodák

megindulnak a város felé. Beszélgetni kezdünk. Nehezen, harapófogóval veszem ki belőle a szót. Nehezére esik elmondani az igazat. Hogy érettségizett ember, hogy évekig levelező és könyvelő volt egy nagy cégnél, ahol hónapokkal ezelőtt leépítették. Azóta nem jutott álláshoz. És most így keresi meg a felesége és egy gyermeke számára a mindennapi kenyeret. Télen jobban fog menni, mert munkanélküli segélyt is kap. Már szégyelem, hogy a csomagomat viszi és pirulva adom át neki a schillinget, amikor baza érkezünk. Ő már nem szégyenli magát Megköszöni a pénzt és fűtyüreszve indul meg a lépcsőkön. Már beleszokott az új foglalkozásba. Bécs 1932.

statisztikái különben is azt bizonyítják, hogy a forgalmat talán éppen az előnyös bevásárlások következtében javarészt még mindig az utóállamok, elsősorban Magyarország, azután Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia honyolítják le.

A BÉCSI ÉJSZAKA

Ez azután teljesen meghalt. A bécsi színházai sáison most kezdődik. A bécsi színházak most rukkolnak ki nagy ágyúikkal, a lokálok renoválva, hatalmas külföldi programokkal kezdik meg az új évadot, de mindhiába. A színházak tátonganak az ürességtől, akárcsak a vidéki kis városokban, csak szombatn mutatkozik valami forgalom.

A színházak javarésze vagy átalakult moziknak, ami mégis megy, a horribilis helyárok ellenére is, vagy ki sem nyitja kapuit az őszi évad kezdetén. Az osztrák főváros mint művészeti és kulturális centrum is, lassan-lassan elveszti jelentőségét. A világhírű operacécses és művészek sorjában egymásután hagyták el Bécset, ahol nem tudják megfizetni őket és Berlin felé gravitálnak, ahol pe-

dig minden percben fenyegeti őket a kiutasítás veszélye.

Erkölcrendészet azonban hiányzik az osztrák fővárosból és a bécsiek azt hiszem, ki is nevetné, ha a magyarországihoz hasonló rendeletet léptetnének életbe.

A kedves „bécsi leány” erélyes törvények nélkül is meg tudja magát védeni a toladók elől. Ha akarja. Mert a legtöbb esetben észébe sem jut megbotrálni azon, ha valaki az utcán, vagy a villamoson bemutakozik neki. És ha szimpatikus neki az illető, másnapra már randevut is ad neki. Ezért nem látom az ember Bécsben, csak kedves, meghitt párokat a színházban, moziban, de különösen a parkokban. Itt különösen a Städtparkról van szó, amely kényelmes két-személyes padjaival a szerelmesek kedves találkozóhelye. En azt hiszem, szégyelné is magát valaki egyedül — egy nő vagy egy férfi — leülni a padra. En legalább nem láttam még ilyen bátor embert.

A bécsi gemütlicheknek is befellegzett. Eddig, ha az ember Bécsbe jött, mindenki erről beszélt elragadtatással. Mi is ez tulajdonképpen. A bécsi „gemütlich”-ül eddig az úgynevezett „heuri-ger”-ekben érezte jól magát, amely nem egyéb, mint egy zölddel kidíszített kis étterem, valahol kint a szabadban, Grinzingben, vagy Hintzingben, ahol a kö-zönség a zenészekkel és az énekesekkel együtt meghatódva régi bécsi notákat énekel, ahogy a sablonos bécsi filmekben látjuk.

Ezek a kis mulatók az exotikumot szerető magasabb rétegek előtt, tehát a fizető idegenek előtt teljesen lejártak. Mostanában már a bárókban is, a rumba és a tangó között, bécsi dalokat énekel a zenével együtt kórusban a bár estélyi ruhás publikuma. A lokálok művészi vezetői tudták, hogy mi kell a publikumnak. Nagy adag modernizmus, egy kis adag romantikával fűszerezve.

A „LESZÓLÍTÓK”

Ez egy új kaszt Bécsben és valószínűleg szervezett. Úgy lehetne nevezni, hogy a „leszólítók szervezete”.

Ennek az újfajta és jövedelmező szervezetnek tagjai uton-utfélen leszólítják az embert. Különösen, ha valakinek bizalmatlankító arca van és nem nőz ki de-tekativnek. (Engem sajnos, ez a szervezet ebbe a kategóriába sorozott be).

Megszólít egy asszony, hogy segítsen ki pénzzavarából, otthon felejtette pénztárcáját és nincs pénze villamosjegyre. De adjam oda a névjegyet és visszaküldi a pénzt.

Bagatell — felelem galánsan és már nyulok a pénztárcám felé. Amikor elment, véletlenül utánanéztem. Egy másik gavallér fedezte most utazási költségeit.

Más. Egy férfi megszólít, hogy vegyek tőle egy finom ezüst ceruzát. Meg van szorulva és el kell adja a börti ár negyedéért. Megvettem, de most már csak azért is utánanéztem. Egy másik áldozatot csapott be. Utazó ceruzaigények volt.

Ez Bécs 1932. őszén. Igyeksztem belőle egy pár jellemző színt összeválogatni.

Benczel Béla

Viszik az orosz petróleumot Magyarországra

Kétezer tonnás szállítmány Románián keresztül

Bukarest, szeptember 14

Óriási feltűnést keltett annak idején a petroleumszerződés, amelyet Magyarország Szovjetországgal kötött, amely igen élénken érintette a kimondottan petroleumtermeléssel foglalkozó Romániát.

A napokban a Duna-deltánál levő Sulina kikötő hatósági értesítést kapott, hogy Noworosisk orosz kikötőből kétezer tonna petróleum rakománnyal Románia felé indult az „Usedon” orosz teher szállító hajó.

A szállítmányt Sulináról a Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság hajói viszik a Dunán Budapestre. A sulinai kikötőből értesítették Bukarestet is a szállítmányról. Érdeklődők köreiben az eset nagy elkeseredést váltott ki.

ASTRA (APOLLO) MOZGO, BRASSÓ

1932
SZEPTEMBER
16-IKI
KEZDETTEL

NAGY
ERO-FILM
SLÁGER

ÁRKÁDIA
HERCEGE
A FŐ-
SZEREPBEN:
LIONE HOID és WILLI FORST

A kisiparosok forgalmi adójának végrehajtását felfüggesztették!

Bukarest, szeptember 14.

Néhány nappal ezelőtt Fischer József dr. zsidópárti képviselő közben járt a pénzügyminisztériumnál, hogy a kisiparosok forgalmi adóját szüntessék meg. Ma a pénzügyminisztérium kiadta az erre vonatkozó körrendeletet, amely szerint

azoknál a kisiparosoknál, akikre 1932 ében havi 30 lej jövedelem után vételezték ki a forgalmi adót, ennek az adónemnek a végrehajtása felfüggesztendő.

Abban az esetben, ha az adószedő közegekre az adónemre már foglalt dolgokat már el is szállították volna, úgy a foglaltakat fel kell oldani, az elszállított dolgokat pedig vissza kell juttatni a tulajdonosokhoz.

Magyar színészképző

Az erdélyi magyar színészgeneráció utánpótlására stúdiót szervez a kolozsvári Magyar Színház

Régen érzett kulturális hiányt van hivatva pótolni a kolozsvári Magyar Színház az a kezdeményezése, hogy az új szezonban stúdiót szervez a színház keretei között. Ebben a stúdióban elméleti és gyakorlati kiképzést fognak nyerni azok a tehetséget mutató fiatal színészek és színésznőjelöltek, akik megfelelő iskolai hiánnyal még eddig nem készülhettek fel komolyan az egyre több ismeretet és szaktudást kívánó színpadi pályára.

A stúdió teoretikus és praktikus kiképzést fog adni a növendékeknek a színpadi művészet minden ágából, a színpadi elméletből és gyakorlatból, a színjátszás esztétikájából, művészettörténetéből, mozgásművészetéből, énekből, stb., stb.

A színház úgy tervezi, hogy tehetséges növendékek egyáltalában nem fognak tandíjat fizetni, sőt, ösztöndíjakat fognak kapni, hogy szegényebb sorsú növendékek előtt is megnyíljon a színi pályára való felkészülés lehetősége. A stúdiót dr. Janovics Jenő színigazgató fogja vezetni, a tanítást pedig majd a színház legtapasztaltabb művészei látják el.

Akiket a stúdió érdekel, forduljanak irásból a Magyar Színház titkárságához, koruk, iskolai végzettségük, s esetleges eddigi színpadi tanulmányaik megemlékezésével. A jelentkezéseket szeptember hó 30-ig fogadják el.

Betörőket üldöznek a háztetőn

A rendőr lövései lehetetlenné teszik a tolvajok menekülését

Braila, szeptember 14.

Brailában az utóbbi hetekben feltűnően elszaporodtak a betörések, amelyeknek körülményei gyanúsán hasonlóak voltak.

Tegnap este aztán sikerült a rendőrségnek a betörő bandát elfognia. Cristescu rendőrkapitánynak ugyanis tudomására jutott, hogy a Regala utca egyik házában lakik két szücsinas, akik minden éjszaka eltűnnek hazulról és csak hajnal tájban térnek haza gyanús csomagokkal megrakodva.

Ezen a nyomon indult el tehát a rendőrség. Tegnap este a Regala utca sarkára külön őrszemelt állították. Éjjel egy óra tájban a rendőr arra lett figyelmes, hogy a 117-es számú ház tetején két ismeretlen alak mászik. Megállásra szólította fel őket, azonban ezek futásnak eredtek mire a rendőr ijesztő lövést adott a levegőbe. Az alakok erre sem állottak meg, hanem tovább futottak már egy másik ház tetején. Ekkor a rendőr célzott és két lövést irányított mindkét alak lábába. Ezek megállottak, majd a lövés zajára előjött többi rendőrrel lehozták őket a háztetőről és felügyelet alatt a kórházba szállították.

Kihallgatásuk során elmondták, hogy Petrea Ioan és Fandia Mihály, 23 éves szücsinasok. Mivel nagyon rosszul ment a dolguk, elhatározták, hogy lopni fognak. Most Nita Tapu kereskedőhöz akartak betörni, a háztetőn keresztül, mert úgy értesültek, hogy Tapunak igen sok pénze van.

Ugyancsak a két elfogott betörő vallomása alapján letartóztatták Dan Radut, Stefan Scarlet és Gogu Stant, akikkel számos betörést követtek el. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy ezek a tettesei a Goldenberg lerakathoz és a Bogdansarian raktárban elkövetett betöréseknek is Kihallgatásuk folvik.

Mironescu szükségesnek tartja az adósok börtönét

„Micsoda demokratikus ötlet az, amely mindnyájunkat adóspiclivé tesz?...“

A sajtó és az ellenzék heves támadásokat intéz Mironescu ellen

Bukarest, szeptember 14.

Ismertettük már azokat az új törvényjavaslatokat, amelyekkel Mironescu pénzügyminiszter az állam kétségbeesetten nyomorúságos pénzügyi helyzetét meg akarja javítani. Annak ellenére, hogy a kamarában az engedelmes többség tapsviharral üdvözölte a középkori szellemű javaslatok bejelentését, minden jel azt bizonyítja, hogy

az ország közvéleménye nem fogadta rokonszenvesnek Mironescu elgondolásait és terveit.

A fővárosi lapok pártállásra való tekintet nélkül szinte egyöntetűen bírálják és támadják éleshangú cikkeikben Mironescu javaslatait s mondanunk sem kell, hogy a legnagyobb és legösszetettebb felháborodást éppen az a javaslat váltotta ki, amelyről Mironescu az államkincstár adóbevételeinek szaporítását reméli.

Mironescu dicshimnusz zeng az adósok börtönéről

A sajtó és az ellenzék szinte példa nélkül álló, egyöntetű támadásaira Mironescu pénzügyminiszter szükségesnek tartotta, hogy a sajtó útján kedvezőbb hangulatot teremtsen javaslatai mellett. Magához kérte a fővárosi lapok munkatársait, leginkább azokat, akik közel állnak a kormányhoz és a következő magyarázatot fűzte a parlament előtt fekvő pénzügyi javaslatokhoz:

Elsősorban azt szögezte le, hogy az adóügyi javaslat nem ellenkezik az alkotmány szellemével. Egyébként: az adóbevétel és az adófizetés minden állampolgárnak legelemibb kötelessége.

Az adózás alól való kivétel olyan bűn, amelynek megtorlását a büntetőtörvénykönyv paragrafusai kellene beiktatni.

Mert azok, akik nem adják be adóvallomásukat és az adójukat sem fizetik, állampolgári kötelezettségeiket szegik meg és ezért méltányos, hogy állampolgárjogaikat is legalább ideiglenesen felfüggeszék.

A legsúlyosabb támadást a liberálisok intézték a kormány ellen. A liberálistárpárt parlamenti csoportja értekezletet tartott s azon a következő, eléggé kínos kérdéseket vágta a kormány felé:

Ez volna az a hires demokrácia, amelynek nevében a nemzeti-parasztpart évek óta magának követelte a hatalmat? És összeegyeztethető-e a nemzeti-parasztpart programjával Mironescunak az a terve, hogy felállítja az adósok börtönét, amelybe majd az adójukkal adós maradt állampolgárokat csukják?

Ez ellenkezik az alkotmány szellemével. És

micsoda demokratikus ötlet az, amelyik adóspiclivé teszi a polgárság felét?

Mironescu javaslata a legsötétebb középkort idézi vissza Romániába és ez ellen minden társadalmi rétegnek erőlyesen tiltakoznia kell.

Mironescu ezután új javaslatairól nyilatkozott és bejelentette, hogy a postai csekk- és kliring-forgalom megszervezését a Casa Generala de Economii-ra bízta, miután a posta az 1929-ben megszavazott törvényt nem tudta megvalósítani. Az új javaslat a csekk és kliringforgalom bevezetésének jogát az Országos Gazdasági Takarékpénztárnak adja meg, amely aztán a postai szolgálat igénybevételével megszervezi a régi postatakarékpénztár működésének megfelelő szolgálatot.

Utalt Mironescu nyilatkozatában arra is, hogy egy új törvényjavaslattal kiegészíti és törvényerőre emeli a kormánynak mindazon intézkedéseit, amelyek a deviza kereskedelemre vonatkoznak. A javaslat büntető szankciókat is fog tartalmazni azok ellen, akik a devizakereskedelmi rendeleteket megszegik és törvénytelen hasznokat szereznek visszaéléseikkel.

Utalt Mironescu nyilatkozatában arra is, hogy egy új törvényjavaslattal kiegészíti és törvényerőre emeli a kormánynak mindazon intézkedéseit, amelyek a deviza kereskedelemre vonatkoznak. A javaslat büntető szankciókat is fog tartalmazni azok ellen, akik a devizakereskedelmi rendeleteket megszegik és törvénytelen hasznokat szereznek visszaéléseikkel.

TÖRVÉNYJAVASLAT A HAT MILLIÁRDOS KÖTVÉNY-KIBOCSÁTÁSRA

Beszámoltunk már arról, hogy a kormány a hátralékos tisztviselői fizetések, nyugdíjartartozások stb. kiegyenlítésére 6 milliárd lej erejéig államkötvényeket akar kibocsátani. Most körüljárnak az idevonatkozó törvényjavaslat hiteles szövegét, szó szerinti fordításban:

1. PARAGRAFUS. A kormány az állami függőadóságok rendezése céljából felhatalmazást kapott arra, hogy a szükségletekhez képest fokozatosan államkötvényeket bocsásson ki. A kötvények törlesztési ideje hatvan esztendő, a kamatozása évi négy és fél százalék.

A kibocsátás legmagasabb összege hatmilliárd lej lehet. A kötvények fél-évi szelvényei január és július elsején esedékesek. Az első szelvény 1933 január elsején esedékes. A kötvényeket évente kétszer sorolják. A kormány sorsolás helyett megfelelő mennyiségű kötvényt a tőzsdén is visszavásárolhat.

A kötvények mindennemű adó alól mentesek. A kötvényeket adófizetés alkalmával a fizetett adó tíz százaléka erejéig az adóhivatalok névértékben elfogadják, de csak abban az esetben, ha az adófizető ugyanazon alkalommal adója további kilencven százalékát készpénzben befizeti. 1933 január elsejétől kezdődően a kormány a rendes évi törlesztés címén sorsolás alá kerülő kötvényeken felül ugyanolyan és ugyanannyi névértékű kötvényt a tőzsdén is visszavásárol.

2. PARAGRAFUS. Ha az állam tartozásait ezekkel a kötvényekkel likvidálja, az adósságok kifizetésénél a kötvényeket névértékben számolja el. A törlek számokat a hitelező javára száz lejre kikerekítik, a százezer lejre felüli összegeknél a törlek számokat ugyan csak a hitelező javára ezer lejre kikerekítik ki.

A strezai konferencián pénzügyi támogatást javasoltak az agrárországok számára

Streza, szeptember 14.

A konferencia munkálatai nagy nehézségek és rengeteg ellentét közepette folytak. Kedden délelőtt a három vezető nagyhatalom már megegyezést létesített a dél-kelet-európai agrárállamoknak nyújtandó segély módjáról. Eszerint az agrárállamok választhatnak aközött, hogy kedvezményes vámokat akarnak-e, vagy pénzügyi segítséget. Ezután megindult az általános vita. A német delegátus sietett kijelenteni, hogy az ő országa nem tud pénzügyi hozzájárulást adni az agrárállamoknak. Az osztrák és cseh delegátusok a két megoldás közül a harmadikat választották, nevezetesen a kompenzációs rendszer mellett emeltek szót, mikor is az egyes államok árucseréjét kölcsönösen elszámolják.

Madgearu amellett szavazott hogy az agrárországok, amelyek sorába Románia is tartozik, kapjanak pénzügyi támogatást.

Ez a „pénzügyi támogatás” azonban egyelőre csak általános formula. Hogy milyen formában kapják ezt az agrárországok, arról még nem volt szó s így nem lehet tudni, hogy a szépen hangzó ígéretek mi a gyakorlati értéke.

Még délelőtt megállapodtak a nagyhatalmak abban is, hogy Németországnak csak kedvezményes vámokat kell engedélyeznie az agrárországok számára, egyéb segítség nyújtásától azonban mentesítik. Délutánra azonban újabb nehézségek támadtak.

Anglia a leghatározottabban ellenezte, hogy az agrárállamok pénzügyi hozzájárulást élvezzenek. Ezt a magatartást valószínűleg más államok delegátusai is követni fogják. Mivel Németország kívonta magát a pénzügyi támogatás alól a többi ipari állam, Anglia és Schországnak is.

és Svájc is elzárkóztak az agrárországok kívánsága elől és delegátusaik határozottan kijelentették, hogy ők sem egyeznek bele a pénzügyi támogatás tervébe.

Már a második magyar tisztviselőt meneszti a csiki mezőgazdasági kamarától

Csikszereda, szeptember 14.

A csikmezei mezőgazdasági kamara tagjait Baka elnök kedden távirattal gyűlésre hívta. A gyűlésen igen érdekes dolog került napirendre. Előadta az elnök, hogy a múlt év márciusában szabályszerűen megválasztott kamarai számvevőt, Imets Andrást, aki mindenben megfelelt a kamara által hirdetett feltételeknek, mert a számvetel terén a lehető legmagasabb képzettséget igazolta kereskedelmi akadémiai diplomával, a miniszter Morariu inspektor jelenléte alatt menesztette s helyette Bálica Nistort nevezte ki. A miniszter által kinevezett új kamarai számvevő neg is érkezett s kéri a hivatali átadását.

A kamara elnöke a továbbiak során előadta, hogy Imets azt a nem erősíti meg a miniszter, mert a múlt folyamán Bukarestben megtartott számvevői vizsgán elbukott. Kifejtette, hogy a miniszter intézkedése sérti a kamara autonómiáját és az idevonatkozó törvény határozottan körülírja, hogy a kamara szótöbbséggel választja alkalmazottjait és a miniszternek csak a megválasztási jogát tartja fenn.

A tagok megrökönyölve hallgatták az elnök előterjesztését, annál inkább, mert már a második tisztviselőt akarja ily módon rájuk erőszakolni a miniszter. A múlt év folyamán egyszerűen elcsapta Benedek István többgyermekes gépirót azzal az indokkal, hogy a kamara jövedelmei nem bírják el a fizetését, de másnap már egy Puiu Costache nevű, magyarul egy szót sem tudó regáti tisztviselőt nevezett ki helyette, akinek fizetésére már volt fedezet.

Okulva a múltból, most egyhangulag saikukra álltak a tagok s elhatározták, hogy nem engedik törvényadta jogait csak úgy miniszteri önkényeskedésre megnyirbálni. Határozatot hoztak, melynek értelmében október elsejéig hivatalában hagyják Imets számvevőt, közben pályázatot írnak ki s törvényes választás útján töltik be a számvevői állást. E határozat alapján megtagadták a miniszter által kinevezett számvevőnek az átadást, aki, melleleg megjegyezve, szót sem tud magyarul és utasították, hogy pályázával egyetemben adja be ő is pályázatát s csak akkor foglalhatja el az állást, ha a kamara megválasztja.

Újabb kommunista letartóztatások országszerte

Bukarest, szeptember 14.

A sziguranca tegnap sorozatos házkutatásokat tartott kommunista propagandával vagy szervezkedéssel gyanúsított egyéneknek. Számos röpiratot és egyéb kompromittáló írást találtak. Eddig huszonnégy embert tartóztattak le, akiknek neveit a további nyomozás érdekében nem közölték.

Számos letartóztatást fogantatottak erdélyi városokban is. A kolozsvári sziguranca állítólag két kommunista agitátort fogott el és a náluk talált iratokból egy új, egész Erdélyre kiterjedő kommunista szervezetre bukkantak rá.

Nagyváradoon hír szerint letartóztattak egy munkássegélyző szervezetet,

amelynek tizenhat férfi és három nő tagja volt. Valamennyiüket bevitték a rendőrségre és a szokásos keresztkérdéseknek vetették alá.

Hírek

A Brassói Lapok munkája

Alacsony ár, magas színvonal,
gyors és megbízható híradás,
bátor és igaz magyar hang

Brassó, szeptember 14.

Másfél évtized óta áll a Brassói Lapok az erdélyi magyarság őrszemeként, szemben azokkal az eseményekkel, amelyek sorsunkat irányítják és életünket befolyásolják.

Csak az őrszem szent és súlyos kötelességét teljesítettük, amikor minden eseménnyel kapcsolatban, amely politikában, gazdasági vonatkozásban megtörtént, hű és megbízható jelentést adtunk az eseményekről és azok jelentőségét mérlegre tettük, mindig szem előtt tartva az erdélyi magyarság sokféle tagozódó társadalmi berendezkedésének általános és különleges érdekeit.

Bátor és őszinte szavú harcosai voltak az igazságnak és a közéleti tisztaságnak.

Soraink, amelyeket a tiszta lelkiismeret parancsa diktált, politikai, gazdasági és társadalmi kérdések zűrzavarában kristályosítottak ki érdekesportoktól és hatalmi befolyásoktól teljesen független álláspontot. Az a rokonszenv és megértés, amellyel Erdély magyarsága a Brassói Lapok hangját, állásfoglalását és mindezeket felül kíváló hírszolgálatát méltányolta, bizonyítja, hogy nem végeztünk hiábavaló és felesleges munkát.

Ma azonban a megélhetés szörnyű gondoljai még új kötelességet is róttak ránk. Arról kellett gondoskodnunk, a lehető legnagyobb áldozatok árán, hogy azt a mindennapi lelki szükségletet, amelyet a Brassói Lapok az impérium-változás óta kielégíteni igyekezett, olyan áron tegyünk hozzáférhetővé, hogy a leszegényedett erdélyi középosztály minden rétege: szellemi munkás, kereskedő, iparos és munkás lecsökkenő jövedelmeinek arányában is megszerezhesse. Hihetetlen áldozatokat hoztunk, csupán azért, hogy a Brassói Lapok minden erdélyi magyar olvasó asztalára eljuthasson. Szinte felére szállítottuk le a régi előfizetési és példányonkénti árát, mert ezt az áldozatot megkövetelte az a hatalmas gazdasági és pénzügyi válság, amelynek hatása alól az erdélyi magyarság rétegei sem menekülhettek meg.

Ez azonban csak azt jelenti, hogy most még kinosabb gondossággal, még nagyobb lendülettel és fokozottabb lelkiismeretességgel harcolunk az erdélyi magyar kisebbség nagy feladataiért, a másfél évtized politikai küzdelmeiben egyre szűkített és megrövidített jogaiért, a közélet tisztaságáért, a megélhetés könnyebbé válásáért.

Hisszük és reméljük, hogy önzetlen és áldozatokat követelő küzdelmeinket az erdélyi magyarság minden rétege most és a jövőben is azzal a rokonszenvvel és áldozatkészséggel fogadja és méltányolja, mint a múltban.

— A BRASSÓI NYUGDIJASOK GYÜLÉST TARTANAK. A brassói nyugdíjasok egyesülete e hó 17-én, szombaton délelőtt 9 órakor közgyűlést tart a Gewerbeverein nagytermében. Reinisch János elnök ezúton hívja fel mindazokat, akik tagjai az egyesületnek, valamint azokat is, akik abba belépni szándékoznak, hogy vegyenek részt a gyűlésen, melynek igen fontos tárgyai lesznek.

★ A király Brassóban. Amint a Brassói Lovaregylet elnökségétől értesülünk, Ófelsége a király megérte, hogy a szeptember 24 és 25-én tartandó lovasversenyeken (Olympia pálya) jelen lesz.

— Hetven halottja van már a newyorkai hajórobbanásnak. Newyorkból jelentik: A part mentén történt borzalmas hajórobbanásnak újabb, a robbanás által széttepett és megcsontított áldozatait találták meg. A példátlan katasztrófa halottjainak száma ma már hetvenre emelkedett.

— Selmeci vándiákok találkozója Maroshévízen. A világháború utáni idők vándiáka-találkozóinak között, melyeket a kisebbségi sorsba jutott Alma-Materekhez való ragaszkodás hívott életre, különös érdekességre tarthat számot a Selmecbányán végzett erdőmérnökök és bányamérnökök f. hó 8–10-én Maroshévízen megtartott összejövetele, hová a régi, feszlen barátságára és a diák-korral való emlékezés hozta össze az ősi diákvárosból 15–45 évvel ezelőtt „továbbballagó vándiákokat”. A múlt évi nagybányai találkozó után most — Klózel Oszkár, főerdőtanácsos (Ratosnya) szervezése mellett — a Bánffy Erdőuralom maroshévízi telepén gyűltek össze a vándiákok, akik a programjukba iktatott istentisztelet és „ismerkedési estélyük” után a környék erdészeti érdekességeit nézték meg, majd pedig a Gyilkos-tó-békásszorosí kirándulásuk alkalmával a Székelyföld egyik legszebb természeti kincsében gyönyörködtek.

— A PEK UTÁN EGY SZABÓT IS EL-UTOTT A MEGJEDT SOFFÓR. Budapestről jelentik: Kedden este a Hold-utcában egy taxi elütött egy kis pékinst, aik előtte haladt biciklijével. A soffór annyira megrémült a balcsitól, hogy teljesen elfordította a volánt és a kocsit felszaladt a járdára, ahol — a változatosság okáért — egy arra haladó szabót lapított a falhoz. Mindkét iparost súlyos sérülésekkel szállították kórházba. Az eljárás megindult.

— NYOMABAN VAN A CSENDŐRSÉG A GYERGYÓKIÉNFALVI KASSZATOLVÁJNAK. Csikszerebről jelentik: Megirtuk, hogy ismeretlen tettesek betörték a gyergyókiénfalvi községkasszára és úgy a község, valamint a közbirtokosság kasszáit feltörték és a bennük lévő nyolcezer lejt ellopták. A csendőrség erőlyes nyomozást vezetett az ügyben s mert a csendőrsők nem tudtak eredményt felmutatni, két őrmestert Mihailovici csendőrkapitány 10–10 napi fogsággal büntetett. Most már erőlyesebb nyomozáshoz láttak a csendőrsők s mára már jelentették a csikszerebről származókat, hogy a tettest felfedezték. Eszerint a kiénfalvi pénztárt egy intelligens ember törte fel, aki az így szerzett pénzzel tovább állt. Címét tudja s már intézkedtek is, hogy az ottani hatóságok tartóztassák le és szállítsák Csikba. Nevét a nyomozás érdekében még nem árulja el a csendőrség, de információk szerint a szenczácó erejével fog hatni, annál inkább, mert közismert egyén követte el a kasszarábást.

— Aki nem mondott le az öngyilkos szándékáról. Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy Adlef Richárd a brassói „Concordia” benzinkrattár pénztárosa öngyilkosságot akart elkövetni. A benzinkrattár épületében felakasztotta magát, azonban a kötél leszakadt s ő egy benzintartályba esett, ahonnan eszméletlenül állapotban szedték ki. Adlef ekkor kijelentette, hogy nem tesz le öngyilkossági tervéről. Ma reggel azután jelentették a rendőrségnek, hogy Adlef tegnap elűnt lakásáról és irodába sem ment be, ellenben öt levelet hagyott hátra az asztalán. A levelekben azt írja, hogy ne keressék, mert öngyilkos lesz. Tettének oka beteg idegállapota. Mellekesen arról is említést tesz, hogy hiány van a kasszában, amelyet nem tud pótolni. A rendőrség megindította a nyomozást Adlef felkutatására.

NÉP

Budapestről érkezve, tárt fülekkel figyelek a zalaiai szemléletes beszédére. A keszthelyi kalauz, alighogy belép fülkémbe, így szól:

— Délután megeregett az eső. Az első esőfúvás után kissé meghiggadt a levegő.

Nálunk, otthon, nyilván csak azt mondanák, hogy délután esett és hűvösebb lett. De itt ez nem elegendő. A nyelvnek láttatnia is kell. Amikor azt hallom, hogy „az első esőfúvás után”, tényleg látom a rohanó esőt, amint a fák és bokrokat vesszőzve szalad végig a mezőn, aztán hűvösséget árasztva, hirtelen eltűnik.

Ezeknek az embereknek még az élő nyelv pótolja a színházat, mozi és a rádiót.

★ Jónás bácsi nyolcvnegy esztendő. Ezt meséli két angolról, akit évekkkel ezelőtt egyszer bemutattak neki:

— A két fiatal lord csak nézett rá, mosolyogott, morzsolgatta kezüket. — Beszélj is. De abban nem volt sok köszönet. Ők nem értették a mi szavunkat, mi pedig nem értettük az övéket.

★ A nép itt voltaképpen csak azon ismerek, hogy mozdulatlan. Elvegyül az ural renddel sétatereken, fasorok padjain, zavar és megilletődés nélkül. De azért nem olvad össze vele, megtartja százados különvalóságát, mint valami más csillagról idepottant emberfajta.

Amig az ural rend babrálgat sétatálcájával, nézegeti zsebóráját és ide-oda pillog, addig ő alig tesz egy mozdulatot, csak a legszükségesebbet. Még a legyet se hessegeti el mindig, mely kezére száll. Megszokta, hogy csipje a légy, vagy más gonosz főreg.

Asszonyaik reklekben melegben is fekete kendőben, fekete ruhában állnak a zenebódé körül, kezükben összehajtogatt, tiszta zsebkendővel. A cigány tízes noteákat játszik. Ők mereven hallgatják. Lelküket megolvasszja a muzsika, az ütemet érzik, de ezt nem árulják el. — Még fejüket sem ingatják. Ami lezajlik bennük, az titok, magánügy.

Reggelente őreg, csúszos parasztság szonyok fiúrodnak, a fő számukra elrekesztett harmadik osztályán. Ott is állig vannak felöltözve. Fekete kendőt, fekete szoknyát viselnek. Hármás-négyes csoportokban összefogódzva, némán, szemérmesen merítkeznek, mint illedelmes iskolásleányok s ha nagynéha megszólalnak, szavuk oly halk, hogy alig hallani.

Ma már csak itt találhatók meg az udvari etikett.

Kosztolányi Dezső

★ CSALÁDI DRÁMA A BALATON PARTJÁN. Budapestről jelentik: Siófokon megszállt Gyárbár László hentesmester feleségével együtt. Tegnap délután a személyzet revolverlövéseket hallott szobájukból. Mire betörték a zárt ajtót, Gyárbárnét átlöve, holtan találták a földön s a férj éppen maga ellen emelte a fegyvert. Meg tudták akadályozni, hogy felesége után a halálba menjen. A házaspár közös öngyilkosságot akart elkövetni s Gyárbárt, aki még mindig nem mondott le szándékáról, állandó őrizet alatt tartják.

— Tizenhétkilos szőlőfűrt. Budapestről jelentik: Kerki András Kécskei szőlősgazda szőlőjében az egyik tőkén olyan hatalmas szőlőfűrt fejlődött, hogy a súlya 17 kiló és 42 deka.

— UJABB TIZMILLIÓ ÉRTÉKŰ INCYEN FAT KAPNAK AZ ÁRVIZKÁROSULTAK. Bukarestből jelentik: Mintegy másfél hónappal ezelőtt a kormány minisztertanácsa határozattal feljogosította a földművelésügyi minisztériumot, hogy az állami erdőkből 15 millió lej értékű fát juttasson az árvizkárosultaknak. Tekintve, hogy ez a pénz nem bizonyult elégnék, a kormány egyik legutóbbi minisztertanácsán újabb tíz millióval töltötte meg az összeget. Így tehát — legalább is a határozat szerint — 25 millió lej értékű ingyen fát kapnak az árvizkárosultak.

HA

SZÖVETRE VAN SZÜKSÉGE

ne sajnálja a fáradságot, tekintse meg kirakatainkat és raktárunkat, mert így meggyőződik arról, hogy

LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROL A

POSTAVĂRIA POPULARĂ

CÉGNÉL, BRASSÓ, VIRÁGSOR 17 SZ. (HIRSCHER-U. SAROK)

Mihály nagyvajda a Pojánában

Brassó, szeptember 14.

Mihály trónörökös, mint megirtuk, pár nappal ezelőtt Brassóban járt s a görögkeleti templomban istentiszteletet vett részt, majd elutazott a városból. — Tegnap azután ismét visszatért Brassóba, nevelője és néhány főtiszt kíséretében a Pojánába rándult. Ma reggel ismét visszautazott Szinajába.

Könnyfakasztó bombát dobtak a zsidó diákok gyűlésén

Csernovic, szeptember 14.

Tegnap tartotta a zsidó egyetemi hallgatók gazdasági egyesülete évi közgyűlését. A gyűlés közben antiszemita diákok hatoltak be a terembe s

könnyfakasztó bombát dobtak a közönség közé.

A közönség körében pánik keletkezett. A két diákcsoport összeverekedett. Mire a rendőrség megérkezett és szétválasztotta a harcolókat, számos diák, kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedett. A hatóságok megindították a vizsgálatot.

Oceánrepülések alkonya

Az Egyesült-Államok csak a tudományos és kereskedelmi célzású repüléseket akarja megengedni

Newyork, szeptember 14.

Az utóbbi időben nyakra-főre repülnek az óceánt, vállalkozó szellemű pilóták, sőt pilótanők is akik bravurjaikkal nagyszerű erkölcsi s egyben anvagi sikert is könyvelhettek el. Az óceánrepülők azonban annyira elszaporodtak, hogy — mint a „Newyork News” hírül adja — az Egyesült Államok kormány

el akarja tiltani az óceánrepüléseket.

Helyesebben csak azokat a repüléseket tiltanák el, amelyeknek nincs tudományos vagy kereskedelmi céljuk, hanem csak hírnév utáni vágyból történnek. Az amerikai kormány állítólag már tárgyalásokat is indított ezirányban a többi államokkal.

— BETORÓ, AKIN CSAK EGY RONGYOS KABÁT VAN. Nagyváradról jelentik: Balogh István, foglalkozására nézve betoró, tegnap behatolt Aron Józsefnek a Béke-utcában lévő lakására. Aron rajtacsípte a betorót és birokra kelt vele, s a dulakodásban sikerült őt legyőznie. A betorón nem volt semmi más ruhame, mint egy rongyos kabát.

— Megmérgezte magát egy híres francia nő. Párisból jelentik: Rachel Dorange asszony, a párisi előkelő társaság ünnepelt szépsége, aki pár évvel ezelőtt Párisból Bukarestbe lovagolt és közben Budapestben is hosszabb időt töltött. Cannes egyik előkelő szállójában mérgezte magát. Hátrahagyott levele szerint anyagi zavar és szerelmi csalódás az oka tettének. Állapota nagyon súlyos.

— EZRESEKET HAMISÍTÓ CIGÁNYASZ- SZONY. Brailából jelentik: A brailai rendőrség feljelentés érkezett egy cigányaszony ellen, aki egy péküzletben hamis ezer lejeset fizetett. Vioca Stefániát letartóztatták és kihallgatása során bevallotta, hogy a banktól ő maga hamisította. Lakásán egy primitív pénzhamisító gépet találtak.

FOTOMŰVÉSZETI SZAKISKOLA „REGINA ELISABETA”

Öfelsége

Erzsébet Görög Királynő

magas védnöksége alatt és nyilvánossági joggal felruházva.

1932

október 1-én nyílik meg.

Alkalmat nyújt

meghatározott számú tanítványnak,

hogy a fotoművészet minden ágában magukat tökéletesítsék. A tanév 12 hónapból áll és annak sikeres elvégzése a tanítványoknak komoly megélhetési lehetőséget nyújt és alkalmat ad, hogy mint kvalifikált fényképészek elhelyezkedhessenek. A praktikus és teoretikus kiképzést, külföldön végzett szaktanárok és mesterek vezetik.

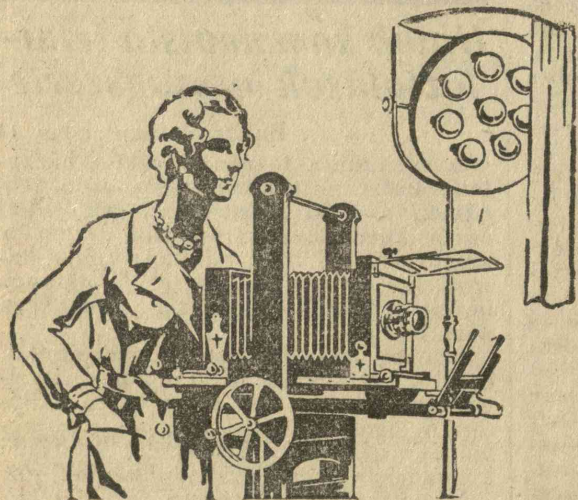
Tandij havonta Lei 2600.

Prospektusokat ingyen küld az iskola vezetésége:

GUGGENBERGER-MAIROVICH

UDVARI FÉNYKÉPESZÉK

BUCUREȘTI I., Calea Victoriei 49 sz.

Írók, mint csevegők

Paul Scarron-ról, Mainteaon asszony első férjéről feljegyezték, hogy rendkívül elmes volt. Egyszer pénzszarabban azt kérte a királytól, nevezze ki őt a király betegének, minthogy 6 roppant beteg ember és ez lenne az egyedüli hivatal, amelynek betöltésére vállalkozni merne. A király mulatott a tréfán és teljesítette a kedves kívánságot.

Voltaire naphosszat el tudta szórakoztatni társaságát, viszont Rousseau-ról feljegyezték, hogy óraszámba üldögezt szótlanul és csak laposokat pislogott. A XVIII. század nagy enciklopedistái közül még D'Alambert állt remek csevegő hírében.

A XIX. század elejének híres csevegője nem író volt, hanem politikus és diplomata: Talleyrand. És politikus volt, bár szépirod is, Anglia híres causeurje, Disraeli. Stendhal, a „Vörösek és feketék” korszakos jelentőségű írója, megvetette a csevegést és rossz, darabos társalgó volt Flaubert is, a nagyobb francia regényíró, a Bovaryné szerzője. Megvonulva croisset-i házának magányában, munkáinak és embergyűlöletének szentelte életét és látogatóival, ki hozzá bemelegszkedett, kurtán végzett. (Levelei, különösen a George Sand-hoz intézettek, annál szebbek. De ez már írás!) Nem volt különösebb csevegő a nagy francia stílusista: Maupassant sem. Ellenben köteteket lehet olvasni Mallarmé, a lírikus elmésségéről, akinek szellemes bummot-1 ma is szájról-szájra járnak.

A XIX. századnak talán legszellemesebb embere Oscar Wilde, a költő volt. Éveken át a londoni szalonokban és klubokban ő volt a központ. Ha megjelent, mindenki elhallgatott, várták a megnyilatkozásait. Ernest la Jeunesse, az egyik életrajzírója, jegyezte fel róla ezt a jellemző sort: „Wilde zseniáltsága csevegésében volt. Műveire már csak tchetsége maradt...”

Az angol írók közül ma kötségtelenül G. B. S., azaz Bernard Shaw vezet. Nem lehet úgy kézbevenni egy újságot, hogy ne találjunk benne egy legújabb Shaw-aranymondást. A jó Shaw mester gondoskodik a lapok szűkségletéről. A rossz nyelvek szerint a jó mondások fele sem származik tőle, a többi buzgó zsurnaliszták találják ki Shaw álnev alatt.

A mai francia írók közül a legszellemesebb melléknevet Tristram Bernard érdemelte ki. Évtizedek óta mulatnak a párisiak az ő mókáin. Ugyancsak szellemes a Clement Vautel is, aki a Le Journal-ban ír naponta krónikákat.

Jókai Mór órák hosszat tudott érdekesen és vonzóan diskurálni, de csak olyankor, ha érdemes partnerre bukkant. Egyébként szótlanul üldögezt, égkek szemével a messzeség felé merengve. Mikszáth Kálmán kedves anekdotázó volt, az egykori szabadelvű klubban mindig udvara támadt, ha régi történeti-belekeztet. A legkellemesebb csevegő Földes Károly volt, az ő törzsszótlatát ma is mutogatják. Gárdonyi Géza szófukar volt, csendesen pipáztatott, ő típusa volt a kevésszavu tempóbeszédű, igazi magyaroknak. Annál nagyobb csevegő Bródy Sándor, ő egy egész írói nemzedéknek volt papája, tanítója, atyja egyszemélyben. Ő sem alkalmazta ökonomikusan műveibe kitalálását, sokat elhullajtott beszélgetései közben, amiket pedig érdemes lett volna megörökíteni. Elsőrendű csevegők Herczeg Ferenc és Molnár Ferenc. Az utóbbi tíz-tizenkét óráig tud egyfolytában, mindig szellemesen és sohasem lankadva, a legérdekesebben előadni.

— Lezuhant egy motornélküli repülő. Berlinből jelentik: Lang német pilóta, aki egy motornélküli repülőgéppel végzett gyakorlatokat Stuttgart fölött, lezuhant és meghalt. A szerencsétlenség oka egelőre ismeretlen.

— Elrontott gyomor, bélzavarok, emelvény, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvosodmány igazolja, hogy a Ferenc József viz használata a sok éves és írás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

Két évig bujdokolt egy magyar tiszt Szibériában

Páris, szeptember 13.

A „Le Matin” legújabb számának az első oldalán J. Kessel tollából minket is közelről érdeklő cikket közöl. A publicista megemlékezik arról, hogy a napokban a lapok táviratot közöltek, amely szerint a háború alatt Oroszországban fogságba esett és Szibériába száműzött magyarok tizenhat év után tértek vissza hazájukba. Mikor ezt a Budapestről keltetett táviratot olvasta, — írja Kessel, — elképzelte mind a rettenetes gyötrelmeket, nélkülözéseket, amelyeket a szerencsétlenek szenvedtek, míg eljutottak Ázsiába. És akkor elmondja egyik személyes élményét, abból az időből, mikor — 1919-ben — ő mint tiszt Vladivosztokban szolgált és miután tudott oroszul, azt a megbízatást kapta, hogy ellenőrizze az országutat jövendő száz kínai munkáját. Egy alkalommal, amikor ismét a kínaiak között volt, lassan hullt a hó. A hideg, nyirkos köd a velőig hatolt; utálatos csatak, sár mindenütt. A kínaiak kora hajnalig délig dolgoztak, akkor ebédelhettek. Egy marék rizs volt minden táplálékuk. Azután pipázni kezdtek. Kessel ilyenkor kissé eltávozott, nehogy szagolnia kelljen a kínaiakat. Végigjárta a vasúti síneken álló kocsiakat, amelyekben a vörösök garázdálkodásai elől menekültek kaptak ideiglenes szállást. Kimerülve, kiéhezve, a tifusztól gyötörve várták a nyomorultak a megváltó halált.

Tovább siettem erről a helyről, — írja tovább Kessel — és a sínek mentén, egy elég mély sziklamélyedésből valami gyanús neszt

hallottam. Revolveremet előrántottam és a hang irányába szegeztem.

— Fel a kezekkel, vagy lövök!

Elvadult arcú, torzonborz sápadt alak vándorolt elő az oduból. Testét állati bőrből készült ruha fedte, ez is rongyos, piszkos volt; felsebbzett lábai összetakolt saruféléből lógtak ki. Tekintetében volt valami állati. Amint meglátta egyenruhám, franciául, hibátlan kiejtéssel könyörögni kezdett.

— Magyar tiszt vagyok. Kérem, fogjon el, vigyen azonnal börtönbe, hogy vége legyen már ennek az örületnek. Két éve, hogy megszöktem a gyűjtőtáborból és az éhség, a fagy elpusztított volna, ha egy szamojed-család meg nem könyörül rajtam. Ezek magukhoz fogadtak, ápoltak, enni, inni adtak. Tizenhét hónapig kóboroltam velük. Azután egy kis táplálékot adtak és a vasúti sínek mellett hagytak. Ők tovább mentek, én pedig nekivágtam az utnak. Bujkálva, remegve mentem. Hat hónapja vergődöm egyik helyről a másikra. Mos itt vagyok, nem bírom tovább.

Megnyugtattam.

— Mi van a háborúval? — kérdezte ekkor.

Nem tudott hazája sorsáról, a fegyverszünetről, az orosz forradalomról, semmiről semmit. Azután hirtelen nevetni, sírni kezdett, majd nyakamba borult és átölelt.

Mikor a budapesti táviratot olvastam, ez a topingyos, piszkos, vándorló magyar tiszt jutott eszembe, aki a fagyos hóban, viharban, dermesztő hidegben, két évig bujdokolt örök-ké rettegve, folyton éhezve és nélkülözve...

★ Orvosi hír. Med. Univ. dr. Herskovits Erzsébet rendelőjét Str. Bratianu (Kórház-utca) 2 alá helyezte. Rendel. 10—1, 3—6. Quarz, Diathermia, Kozmetikai kezelések.

SZÓRAKOZOTTSÁG

A szórakozott professzor felkeresi régi orvosbarátját. A két barát érdekes beszélgetésbe merül. Félőrai beszélgetés után az orvos udvariasan érdeklődik, hogy van a professzor családja.

— Szent Isten — ugrik ijedten talpra a professzor — jöjjön rögtön hozzánk, hiszen azért jöttem, mert a feleségem elájult.

— A KULTURHAZ JAVÁRA. Déváról jelentik: A bácsi református egyházközség nagy áldozatok árán múlt év őszén építette fel kulturházát. A kevésszámú, de lelkes bácsi magyar ifjúság folyó hó 10-én előadta Erdélyi Mihálynak: „Mit susog a fehér akác” című 3 felvonásos operettjét. A kulturházat zsúfolásig megtöltötte közönségnek ritka élvezetben volt része, mert műkedvelő Boross László betanításában és rendezésében kifogástalan előadást nyújtottak. Az előadásnak nagy anyagi és erkölcsi sikere volt.

★ Dr. Salusinszky Jenő szülész-nőgyógyász, urológus, külföldi szabadságáról visszatérve újból rendel. Voevodul Mihai (Kolostor-ut) 1 sz. alatt. Rendel. nők részére 11—12 és 3—5-ig. Férfiaknak: 6—8-ig.

— TÖRÖLTÉK A TEMESVARI SÖRGYAR NYOLCEMLIÓS BIRSÁGÁT. A múlt évben a temesvári sörgyárt nyolcemlió lejre bírságolták állítólagos feketeszezelmek miatt. Felelősséget követeltekben tegnap került az ügy a temesvári törvényszék elé, amely felmentő ítéletet hozott és természetesen megsemmisítette a kirótt bírságot.

— Szerelmi dráma rántott csirke mellett a „Márványmenyasszonyban”. Budapestről jelentik: A budai „Márványmenyasszony” vendéglő különszobájában kedden rántott csirke fogyasztása közben egy fiatal férfi és egy nő közös akaratlan öngyilkosságát követték el. — Előbb egy lövés dördült el, majd mikor kívülről az ajtót fejezetni kezdték, eldördült egy második is. A pár embert, szívükben golyóval, holtan találták meg a szobában. A rendőrség megállapította, hogy a véres dráma hősei: Varga Béláné 36 éves házastestvére és Vasilejev György 38 éves bolgár kertész. Érdekes, hogy ama taxi sofförje, aki őket a Márványmenyasszonyba vitte, utközben kihallgatta a tervüket. Erre elrohogott a Klotild utcába Varga házastestvére és elmondta neki, mi készül, majd a rendőrségnek is megjelentette a pár öngyilkos szándékát. Közben azonban a halálos dráma megtörtént. A férfi cirilbetűs levelet hagyott hátra. Az ok boldogtalan szerelem.

— A KÖVET AUTÓBALESETE. Bukarestből jelentik: Kedden délelőtt a Călea Victoriei-n két autó összeütközött egymással. Az egyik gépkocsiban Brazília meghatalmazott romániai követe ült. A követ autója súlyosan megrongálódott, neki azonban semmi baja sem történt. A vizsgálat megindult.

— A Brassói Sézely Társaság, pék, asztalos, szabó, cipész, csizmadia, kovács, kerekas, karosszérikészítő, autójavító lakatos, bádogos, részöntő-csiszoló iparra keres tanulókat. Egyik-másik iparágon a tanulókat teljesen ingyenesen helyezhetjük el. Árva és vagyonatlan fiatal ruhasegélyben részesítünk. Érdeklődők irjanak József Domokos főtitkár címére. Baross, Kálvin János-utca 3. Válaszbelvél.

— Nagymennyiségű csempészt kábítószert találtak egy román hajón. Konstancából jelentik: A „Románia” gőzösnek Alexandriába történt érkezése alkalmával az egyiptomi hatóságok a hajón nagyszámú kábítószercsempészt leplezték le. Az egyiptomi rendőrséget még szeptember 6-án értesítették, hogy a Románia gőzös egyik tengerészénél egy csempészbanda nagy mennyiségű kábítószert helyezett el, azzal a megbízatással, hogy azt egy alexandriai megbízottnak adja át. A rendőrség értesítése erről a vámmhatóságokat és tényleg sikerült a vámvizsgálatnál az egyik mentőcsónakban egy csomagot találni, amelyben hat kilo hasis volt. Magát a csempészt azonban minden nyomozás ellenére sem sikerült leleplezni. A nemzetközi törvények szerint azonban a hajó kapitánja fizeti meg a csempészárua előírt bírságot.

RABSZOLGAKERESKEDŐK

Pitike már az újságban böngész.

— Apa! Hogy hívják azokat az embereket, akik emberek eladásával foglalkoznak?

— Rabszolgakereskedőknek.

— Még ma is vannak rabszolgakereskedők?

— Dehogyn. Már régen nincsenek.

— De itt az újságban az áll: Veszek és eladok valódi perzsákat.

— A VILÁG LEGNAGYOBB MOZIJA Londonból jelentik: A napokban nyitották meg Moszkvában a világ legnagyobb mozgószínházát, amely hétézer nézőt képes befogadni.

SPORT

Orth György Nagyváradon

Nagyváradi jelentések szerint Orth, a kiról csak nemrégiben írták a pesti lapok, hogy a Budai 11-el szerződött le, sőt már játszott is a Somogy ellen. utabban szerződést kötött a Nagyváradi AC-val, ahová tréneri minőségben fog lejönni. Nagy szenzáció ez a hír, hiszen arra senki sem gondolt volna, hogy a Délamerikából hazatérő Orth éppen Nagyváradon fog kikötni. A tárgyalások úgy látszik teljesen titokban folytak, mert csak a befejezése után pattant ki a nyilvánosság elé.

Fogarás város serlegéért (Tennisverseny)

Brassó, szeptember 14.

Folyó hó 2—3—4 és 11-én nyert befejezést, kivéve a női egyest, a „Fogarás város baj-

nokságáért” kilrt tennisverseny, a város által ajándékozott serlegért.

Férfi egyes: Fogaras város vándorserlege: Poparad—dr. Hügel 0:6, 6:4, 8:6, Ernster—Tartár 6:1, 6:4, Havas—Balla 2:6, 6:4, 6:1, Fernengel—Ernster 6:2, 2:6, 6:3, Havas—Poparad 6:8, 6:3, 6:3.

Döntő: Havas—Fernengel 6:3, 6:0, 6:3. A győztes a serleget véglegesen megnyerte harmadszor.

Férfi páros: Ernster, Hirschhorn—Balla Silághi 6:1, 1:6, 12:10, Fernengel, Poparad—dr. Hügel, Ing. Albrich 6:4, 7:5, Fernengel, Poparad—Havas, dr. Neumann 6:4, 8:6.

Döntő: Ernster, Hirschhorn—Fernengel, Poparad 6:4, 2:6, 6:2, 5:6, 6:3.

Női egyes: Fogaras város vándorserlege: Cziek—Schneiderné 6:2, 6:2, Poparad—Dragomirné 6:4, 4:6, 6:4.

Döntő: Cziek (védő)—Popardné.

Vegyes páros: Cziek, Ernster—Popardné, Popard 7:5, 6:3.

Döntő: Cziek, Ernster—Fernengel, dr. Breitzné 6:3, 6:4, 7:5.

Női páros: Poparad, dr. Breitzné—Schneiderné, dr. Leschner 6:3, 6:2, 6:1.

Egy héttel előbbre hozták

az AMTE—Brasovia mérkőzését

Brassó, szeptember 14

Szeptember 25-re volt kisorsolva a Nemzeti Bajnokságért folyó küzdelmek sorában az aradi AMTE és a Brasovia mérkőzése, melyet Brassóban játszottak volna le.

Közben ugyannerre napra tették a nagy lovasversenyt, melynek eddig is óriási közönségsikere volt s ez veszélyeztette az AMTE—Brasovia mérkőzés anyagi sikerét. A Brasovia vezetősége tárgyalásokat indított meg az ardi egyesülettel, valamint a központi labdarúgószakszövetséggel annak érdekében, hogy a mérkőzést hozzák egy héttel előbbre, vagyis játsszák le szeptember 18-án.

A tárgyalások sikerre vezettek. Az AMTE beleegyezett abba, hogy még e héten Brassóba utazzék harmadik nagy mérkőzésére, a központ is beleegyezett a dátumcserébe s így Brassónak 18-án is, 25-én is értékes sportprogramban lesz része.

A cseh válogatott összeállítása

Prága, szeptember hó 14

A vasárnap Magyarországra—Csehország Európa Kupa mérkőzésre Fanta cseh szövetségi kapitány összeállította a válogatott csapatot. Fanta sok új embert állított be a nemzeti válogatottba, főleg fiatalokat s ezek lendületes játékától szép eredményt vár a cseh sportszövetség. A csapat összeállítása a következő: Planicka, Bürger—Cstvokv, Madelon—Csambal—Krcsil, Hruska—Svoboda (vagy Silmy)—Nejedly—Kopecky—Pucs.

Alsórákos:

Legényegylet (Segesvár)—Bazalt (Alsórákos) 3:2 (0:1). Alsórákoson a nyár folyamán alakult meg a Baralt labdarúgóegyesület, mely már eddig is pár figyelemreméltó eredményt ért el. A homoródi Lomást egyizben 3:1, majd 3:0 arányban verte, a brassói Rapiddal 2:2 döntetlen eredményt ért el. Az elmúlt vasárnap a segesvári Unirea kombinált csapatával szintén döntetlenül játszott 1:1 (1:0) arányban. Legutolsó mérkőzését a kapus gvenge védeése miatt vesztette el. E mérkőzést falun ritkaság számba menő lelkes közönség, mintegy 4—500 ember nézte végig.

— ELVETTEK AZ SZMTE-TŐL KÉT PONTOT. Megirtuk, hogy a sepsiszentgyörgyi munkáscsapat, az SZMTE, vasárnap II. osztályú bajnoki mérkőzésére a Spárta ellen, több igazolatlan játékosal állott ki. A brassói csapat a mérkőzés előtt óvást emelt a mérkőzés ellen, majd barátságos meccsként játszott, szükségbírál. Az ügyet tegnap este tárgyalta a brassói kerület vezetősége és úgy döntött, hogy a mérkőzés két pontját a sepsiszentgyörgyiek mulasztása miatt, tőlük elvette és a Spárta javára írta.

— A KOLOZSVÁRI ORSZAGOS AMATŐR TENNISZVÁRSÉNY EREDMÉNYEI. Tudósítónk jelenti: A verseny, amelyen a kolozsvári egyesületeken kívül a nagyváradi NAC, a székelyudvarhelyi Sportegylet és a marosvásárhelyi MSE vettek részt, mérsekeit érdeklődés mellett zajlott le. Fontosabb eredményei: Férfi egyes Benedek (KAC), női egyes Arató Klára (KAC), női páros Arató—báró Kemény Ella (KAC), vegyes páros Arató—Pusztai (KAC).

— ELOFIZETŐINK kísérjük figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedálása érdekében gondoskodnak idejében a lejárt előfizetést megújításáról s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljük meg, hogy 8 napon belül az új lejárat szerepel-e a címkén.

B. L. 7. OLDAL

SZEPTEMBER 16.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSO.

Ma és holnap fut:

„A HÁZASSÁG
ISKOLÁJA”

Gerda Maurus és Oskar Simá-val

Van szerencsém tudomására hozni a tisztelt hölgy közönségnek, hogy sok évi gyakorlattal **Brassó, Vár-utca 133 szám alatt**

KALAPSZALONT

nyitottam. — Jól megválasztott modelljeim a legkényesebb ízlést is kielégítik. — **Állandóan nagy választék filc- és bársony-kalapokban.** — Mielőtt beszerezne kalapszükségeit, ne sajnálja a fáradságot és tekintse meg vételkötelezettség nélkül a dusan felszerelt raktáramat. — Az alakítások pontos elkészítéséről és előzetes kiszolgálásról biztosítva szíves pártfogását kéri

**WIENERNÉ
BARCSAY MIMI**

MARSOFSZKY-féle

görög fajdinnye

vaggontételekben eladó. **Dr. Scharif Gyula** gazdasága Lerakat Temesvár, Belsőborsor 17

UIDONSÁG!

JOSEPH ROTH

HIQB

c. regénye.

Ara **84** lej

Kapható a **BRASSÓI LAPOK Könyvostályában** Brassó, Kapu-utca 56-58 (az udvarban)

UIDONSÁG!

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott felzsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzérel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiqb” c. regényében.

Aki egészséges akar maradni

és fiatalos ruganyosságát megtartani, testét ápolnia és valamilyen sportot üznie kell!!

Egy kitűnő sportorvos a következőkre vonatkozólag tanácsokat ad Önnek:

— A sport mint gyógyszer — Testkultúra — A csecsemő tornája — A gyermek testedző játéka — Az idősebb emberek sportja — Az emberi test — Az izomrendszer — A szív- és vérkeringés — A sportolás, öregség és vérnyomás — A versengőség és a sport — A kövér ember sportja — Fiatalembernek szíve és a training — A tüdő és a légzés — A levegő tisztasága — A köhögés — Sportolók és nem sportolók tüdőkapacitása — Az egyes sportágak és a tüdő — Sport és szépség — Csak a kispórtolt test szép — Nagyon fontos a táplálkozás — A sportember diétája nyáron és télen — Az élelmiszerek tápértéke — A kiválasztás szervei stb. — A bőr — Napfürdőzés — A ruházatkodás — A napfény és levegő, mint gyógytényező — A nemilet és a nemi betegségek — Az idegrendszer — A sport, mint az idegesség gyógyszer — A nyári szabadság — Minden ember részére más-más sport szükséges. — E műben minden létező sportág feltehető, így pl.: A gimnasztika — Úszás — Szobatorna — Nyári sportok — Turisztika — Tennisz — Football — stb. stb. stb. Női-sportok — Férfi-sportok — Gyermek-sportok — stb. stb. stb. Mindezeket és még sok más megtalál Ön a most megjelent II. kiadásu

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

E diszmunka nagy alakban, több mint 200 oldalon, hóféhér papíron, gazdagon illusztrálva, műmellékletekkel jelent meg. Ara csak **99** lej, portóval utánvéttel **115** lej.

Szerzője az ismert budapesti sportorvos

Dr. KELLNER DÁNIEL

Brassói Lapok Könyvostályá

Felelősszerkesztő: **Kocsis Béla.** — Szerkesztőség és kiadóhivatal Braşov(Brassó), Károlykirály-utca 56-58. szám. — Telefon: 82.

Fiókiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Geza, igazgató). — **Marosvásárhely,** Piaţa Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő. — **Temesvár,** **Arad** — **Krassószörényvármegyékre:** Némény Gábor (Temesvár, I. Str. Lonovici 5) Telefon: 1711.

Főmegbizott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. **MEGBIZOTTAK:** Arad: Kozma Hugó (Bulev. Regele Ferdinand, Boros Béni-tér 62). — **Bukarest:** Dán Dániel és Gerő Sándor — **Óes:** Vadász Bogdán (Str. Caragiale No. 5. — **Kolozsvár:** Dénes József (Strada N. Curches 3, volt Vár-utca). — **Lugos:** Tóth Gyula. — **Nagyszombat:** Szigetváry László (Strada Turnului 13). — **Nagyvárad:** Szabó László (Strada Constantin 2) — **Udvarhelymegye és Székelyudvarhely:** Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31. — **Szilágy-somlyó:** Heperin Ernő. — **Torda:** Dénes József Str. Regele Ferdinand 25.

Központi szervezők pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

MEGHVÓ

A felszámolás alatt álló Transilvania Faipar és Kereskedelmi Részvénytársaság t. részvényesei meghívotnak Brassóban, a Brassói Általános Takarékpénztár helyiségében 1932 szeptember hó 23-án d. u. 3 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre, azon megjelvezéssel, hogy az alapszabályok 13-ik paragrafusa értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek birnak szavazati joggal, akik részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg legalább három nappal a Brassói Általános Takarékpénztárnál letétbe helyezik.

A közgyűlés napirendje:

1. A f. é. május hó 12-én tartott közgyűlésre ama határozatának megsemmisítése, mely a birói likvidálást kimondta.

2. A felszámoló megválasztása.

Brassó, 1932 szeptember 11.

A felszámoló

Primăria Municipiului Braşov

No. 21085-932

Serv. Veterinar

HIRDETMÉNY

Tekintettel arra, miszerint Brassó törvényhatósági város területén a Poiána nevű legelőn a szarvasmarhák között a ragadós száj és körömfájás járványosan fellépett.

Az állategészségügyi törvény 59. paragrafusa alapján a következőket rendeljük el:

1. A heti és országos állatvásárok szarvasmarhák, juhok és sertések részére további intézkedésig beszüntettetik.

2. A fent említett állatokkal való közlekedés a város területén tilos.

3. Ragályfertőző tárgyaknak (széna, szalma, trágya stb.) a város területén való kivitele tilos.

4. A marhalevelek kiállítása a fenti állatokra nézve tilos, kivéve azon állatokat, amelyek levágásra vannak szánva. Ilyen állatokra, ha előzetes állatorvosi vizsgálat után egészségeseknek találtattak, a marhalevelek kiállítandók. Ezen marhaleveleken „levágás célra” megjelvezés feltüntetendő.

5. A beteg vagy gyanús állatok tejének forgalombahozatala tilos.

6. Az ezen rendelet ellen vétők az állategészségügyi törvény 71-72 paragrafusainak értelmében lesznek megbüntetve.

7. Ezen rendelkezések azonnal életbe lépnek és azoknak végrehajtásával és ellenőrzésével a városi állategészségügyi hivatal és a városi rendőrség bízatik meg.

Brassó, 1932 szeptember 12.

Comisia interimară

Presedinte:

Dr. Polony

Secretar General:

Dr. Popovici

Seful Serv. Veterinar:

Dr. Schmidt

HIRDETMÉNY

Közhírre tétetik, hogy 1932 szeptember hó 19-én d. e. 11 órakor új árverés fog tartatni a brassói postahivatalnak az 1932-33 télen szükséges fűtőanyag (pakura) szállítása érdekében.

Az árverés a brassói főposta főnöki irodájában lesz megtartva.

A szállítandó mennyiség 80.000 kg.-nak megfelelő pakura, az L. C. P. 29-ik cikke és a Monitorul Oficial 127-931 számában foglalt általános rendelkezések alapján.

A pakura cisternákban szállítandó és átadandó a brassói postahivatal tartárvába.

A részletes feltételek a hivatalos órák alatt 8-12 és 4-7-ig megtekinthetők Finta Jánosnál az irattárban.

Az ajánlatok zárt borítékban, lepecsételve nyújtandók be.

Postafőnök: Anyagkönyvelőség: **Finta János** (olv. aláírás).

MODERN LAKÁS

3 nagy utcai szoba, elő, cseléd- és fürdőszoba, **október 1-ére kiadó.** — Brassó, Kut utca 34-541 em. Bővebbet **KRAFT és HERBERT** drogériájában

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

KERESEK egy BODEGAT vagy vendéglőt forgalmasabb helyiségben, akár vidéken is. Blaj. Veza. Costica Seceli. Tárnavá Mică. 19284

ELKÖLTÖZÉS MIAIT olcsón eladók: antik üveges ebédlő, vagy nappaliba alkalmas szekrény, kis antik asztal, két székek, két berakások antik szekrény, porcellán és ruhafélék. Megtekinthetők Strada Prezan 49 alatt, emeleten, déli tőn 6 óráig. 1919

Eladó, nemesített, rozsdának ellentálló buza-vetőmag, bőtermő. Tóth István, Hăghig-Hidvég, Háromszék vm. Gara Fel-diára. 19295

Juhar háló, fotelek, antik szobrot, előszoba-butor, olcsón eladók. Árvaház-utca 25. 19294

FILLÉRES GYORS BUDAPESTRE

Indul Brassóból szept. 22-én este. — Vissza Budapestre szept. 26-án este

Vasúti kőtségek és vizum összesen **1060 lej**

Jelentkezés:

HERMES Menetjegy irodában BRASSO, Kolozsvár-utca 3. Telef. 539 levélben érdeklődésnél válasz-bővebb megtekinthető.

Állást keres

Intelligens, fiatal nő, megbízható, takarékos, házvezetőnőnek gyermekekhez ajánlkozik. **BAROSS VILMA, SANTAUL MARE** 19506

Gyermekegondozónő, csecsemőápolásban jártas, állást KERES. Éves bizonyítványokkal. Cím 19305. szám alatt a Brassói kiadóban.

Fiatallat házvezetőnői állást keres. Megkereséseket „Korrekt” jelígre a brassói kiadó továbbít. 19298

Állást nyer

Gyógyszerész munkatára 2000 lej és teljes ellátással kerestetik. Ajánlkozások „Gyógyszerész” jelígre a brassói kiadóhivatalba küldendők. 19305

SZAPPANFŐZŐ MESTERT keresünk, akinek mosó- és tolettszappanokban megfelelő gyakorlata van. Ajánlatokat „Saponex” jelígre Rudolf Moschehoz, Braşov. 19302

Mindenek cseléd leányt keresek. Nagy Ferenc, Brassó, Gyár-ut 130. 19295

Vegyes

VENDEGLŐT elszámolásra bárhol átvennék. Straubert, Brassó, Str. Reg. Maria 17. 19292

Lakás

TELJES ELLÁTAST kaphatnak Brassóban, tanárútonál, főtéri modern lakásban, iskolás leányok. Cím a brassói kiadóhivatalban. 19264

Házasság

Intelligens fiatalember levelezne házasság céljából intelligens, becsületes urileánnyal. „Szép remény” jelígre a Brassói Lapok kiadóba. 19297

Könyvek

A TUNDERUJAK allandóan kapható a Brassói Lapok könyvostályában. A legjobb magyar női kézimunka lapára 45 lej. Vidékre portóra a pénz előleges beküldése mellett 50 lej.

10 darab Népszerű regény míg a csekély készlet tart 50 lej, vidékre portóval 60 lej, utánvéttel 66 lej. Maupassant A másik gyermeke. Csermely: A basa topánkái. Csermely: Adieu Madame, Forró Pál: A megölt szerelem, Forró Pál: Különös tüzek, Forró Pál: Aki mindig csak vendég, Csermely: A boszu örvényében, Szász Béla: Az öreg zsoltár titka. Altai: Célnál. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától.

Grätzer:

Fejtorna

című könyvével. 2500 rejtvejt (megfejtéssel együtt) 50 keresztrejtvejt, 350 elemesport, sak, optika, hibakép, rejtvejt, humor, híres emberek rejtvejt stb. Ara 90. — postai küldéssel 100 — utánvéttel 115 — lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában.

ELIONOR GLYN legújabb magyar vonatkozású regénye:

SZERELEM ÓRÁJA

Ara **66** lej

Kapható a **Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó.**

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, nemi életéről, erotikájáról

Írta: **BAUER A. BERNHARD** orvostanár, egészségügyi főtanácsos
Két hatalmas kötet 880 oldal!

Ezt a világhírű, nagytértű művet termelési áron alul tudjuk az olvasóknak biztosítani. **RÖVID KIVONAT A TARTALOMBÓL:** Az skor és középkor. — A Talmud. — Az erőltetett fiatal leány. — A felvilágosítás. — Az érettség. — Az érett nő. — Az öregedő nő. — Az aggszűz. — Veszedelmes kor a nő és a férfi életében. — A nemi tudományról általában. — A nő nemi élete. — A nemi ösztön és nevelés. — Tánc és erotika. — Sport és erotika. — Cél szerű és szerelmi házasság. — A vadházasság és álházasság. — A szabad szerelem. — A vig üzevgy. — Szabadság és házasság. — A kannibalizmus. — A prostitúció. — A bukott leány. — A párisi nő erkölcsi romlása. — A barátnő. — A nemi betegségek. — A nő, mint győztes. — Polygamia. — Fetisizmus. — Szerelm és bűn. — Házasságtörés. — Kettős öngyilkosság. — Miért tűri a nő a rabszolgaságot? — A démoni nő. — A megcsalt nő. — A feltétlenység szenvedése. — Övezgyek elégetése Indiában. — Ipszerű prostitúció, stb. stb.

880 nagy oldal a két kötet és az ára csak 400 lej az eddigi 1200 lej helyett

Az **ECONOMIA** tagjai, valamint hitelképes egyének részletfizetésre is kaphatják.

Brassói Lapok Könyvostályá